

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

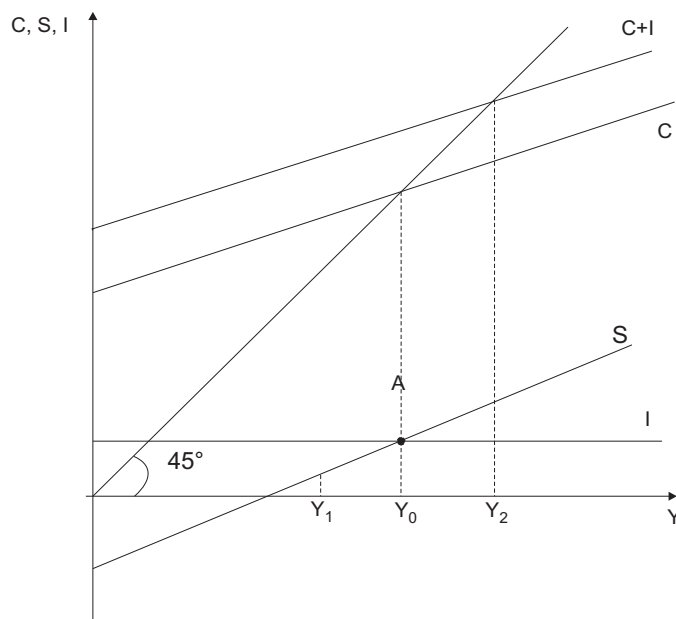
І.А. Островський, С.Б. Тимофієва

Методичні вказівки

до самостійної роботи, практичних занять
та виконання контрольних робіт
з дисципліни

«Макроекономіка»

(для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання
напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства»
і 6.030509 «Облік і аудит»)

Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит») / Укл.: Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Харків: ХНАМГ, 2009 – 123 с.

Укладачі: І.А. Островський, С.Б. Тимофієва

Це видання містить плани практичних занять, які включають теоретичну й практичну частини і рекомендовану літературу; типові задачі з розв'язанням і комплекс тестових завдань різного типу: відкриті й закриті (прості альтернативні, з простим множинним вибором, за принципом класифікації; з множинним вибором побудовані за принципами кумуляції, циклічності, подвійної альтернативи; на відповідність (на асоціативні зв'язки), на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку); тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями; на визначення причинної залежності, тест-задачі й графічні завдання; тематику контрольних робіт та методичні поради до їх виконання для студентів заочної форми навчання. Усі тестові завдання і задачі розроблені згідно з навчальною програмою дисципліни.

Рецензент: к.е.н. Данильченко Є.П.

Рекомендовано кафедрою економічної теорії,
протокол № 7 від 05.03.09 р.

© Харківська національна академія міського господарства, 2009

© І.А.Островський, С.Б.Тимофієва, 2009

Зміст

Стор.

1. Плани практичних занять за змістовими модулями та навчальними елементами	4
2. Матеріали до організації самостійної роботи студентів	31
2.1. Контрольні запитання для самоперевірки знань за змістовими модулями	31
2.2. Тестові завдання для самостійної роботи студентів. Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів	35
2.3. Типові задачі та їх розв'язання і задачі для самостійної роботи студентів	75
2.4. Тематика рефератів за змістовими модулями	87
3. Завдання контрольних робіт за варіантами для студентів заочної форми навчання та методичні рекомендації до їх виконання	90
4. Додатки	118
Рекомендована література	121

1. Плани практичних занять за змістовими модулями й навчальними елементами

Загальні зауваження

Практичні заняття з макроекономіки проводяться для студентів усіх форм навчання. Мета їх – поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих тем дисципліни, які винесені на семінари. Крім цього на семінарських і практичних заняттях передбачається проведення комплексно-модульного контролю, тобто перевірка рівня засвоєння навчального матеріалу змістових модулів.

На семінарські заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до семінарських занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідної теми, вивчити понятійний апарат і осягнути логіку навчального матеріалу. Далі доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до певної теми.

При використанні літературних джерел слід брати до уваги, що всі вони, як правило, різняться за логічною побудовою навчального матеріалу, визначенням макроекономічних категорій, абревіатурами, теоретичними уподобаннями тощо. У зв'язку з цим доцільно віддати перевагу базовим підручникам, які представлені в списку рекомендованої літератури до кожного змістового модуля і в розділі VI цього видання.

ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки

Структура змістового модуля

Змістовий модуль 1 включає шість укрупнених елементів (тем):

Тема 1.1. Макроекономіка як наука.

Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Тема 1.3. Ринок праці.

Тема 1.4. Товарний ринок.

Тема 1.5. Грошовий ринок.

Тема 1.6. Інфляційний механізм.

Основні навчальні цілі ЗМ.1: вивчення понятійного апарату, розуміння якого поліпшує засвоєння теоретичних основ макроекономіки; розуміння предмету макроекономіки його теоретичного інструментарію; вивчення методології макроекономіки, історії її становлення та розвитку; вивчення основних показників, що відображують результати економічної діяльності країни і спираються на єдиний міжнародний стандарт – Систему національних рахунків (СНС); вивчення методик розрахунку основних макроекономічних показників; розуміння координуючої ролі ринкової системи в економіці; вивчення механізмів функціонування ринку праці, товарного ринку, грошового ринку; вивчення і аналіз інфляційного механізму.

Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – С. 13-45; 70-129; 169-246; 281-570.
2. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономіка: Учебник / Общ. Ред. Л.С. Тарасевича. – СПб.: Экон. шк., 1994. – С. 5-16; 74-131; 132-150; 152-175.
3. Моторин Р.М., Моторина Т.М. Система національних рахунків: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001.
4. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 2002. – С. 18-37; 98-117; 182-202; 327-365; 296-328; 141-156.
5. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2000. – С. 141-165; 371-399; 346-370.

6. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2-ге вид. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 11-160.
7. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл.: Решетило В.П. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
8. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка» (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл.: Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.: ХНАМГ, 2007. – С. 4-30.

Тема 1.1. Макроекономіка як наука

Питання для обговорення на семінарі

1. Об'єкт і предмет макроекономіки.
2. Методологія макроекономіки.
3. Становлення та розвиток макроекономіки.
4. Роль макроекономіки в житті суспільства.

Основні опорні поняття

Агреговані показники. Головна суперечність суспільного розвитку. Домашні господарства. Екзогенні змінні. Ендогенні змінні. Економічні ресурси. Змішана економіка. Командно-адміністративна економіка. Коротко-, середньо- і довгострокові моделі Крива виробничих можливостей. Макроекономіка. Мегаекономіка. Мікроекономіка. Закриті, відкриті, статичні, динамічні моделі. Нормативна функція макроекономіки. Перехідна економіка. Позитивна функція макроекономіки. Предмет макроекономіки. Ринкова економіка. Традиційна економіка. Функції макроекономіки.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Які основні завдання покликана вирішити макроекономічна теорія?
2. Назвіть основні теорії макроекономіки.
3. Назвіть та розкрийте зміст етапів макроекономічного аналізу.
4. Що вивчає нормативна макроекономіка?
5. Що вивчає позитивна макроекономіка?
6. Що вивчає макроекономічні моделі? Дайте визначення та характеристику.

Тема 1.2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Питання для обговорення на семінарі

1. Порівняльний аналіз систем балансу народного господарства (СБНГ) і національних рахунків (СНР).
2. Сутність і методи обчислювання ВВП.
3. Методика обчислювання похідних показників ВВП.
4. Сутність ВНП і методика обчислювання його похідних показників.
5. Номінальний і реальний ВВП.
6. Показники суспільного добробуту.

Основні опорні поняття

Амортизація. Валовий випуск. Валовий внутрішній продукт. Валовий національний дохід. Валовий національний продукт. Валові приватні внутрішні інвестиції. Валовий прибуток корпорацій. Виробничий метод розрахунку ВВП. Державні закупівлі. Дефлювання. Дефлятор ВВП. Додана вартість. Інституціональна одиниця СНР. Індекс людського розвитку (індекс розвитку людського потенціалу). Інфлювання. Кінцева продукція. Метод видатків (кінцевого використання). Національний дохід. Непрямі (продуктові) податки. Номінальний ВВП. Особистий дохід. Особистий дохід після оподаткування. Реальний ВВП. Розподільчий метод (метод доходів). СБНГ. СНР. Споживчі видатки. Субсидії. Трансфертні платежі. Чистий ВВП. Чистий економічний добробут (ЧЕД). Чистий експорт. Чисті приватні внутрішні інвестиції.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Які загальні й особливі риси СБНГ і СНР Ви знаєте?
2. Дайте порівняльний аналіз сукупного суспільного продукту (ССП) і валового внутрішнього продукту (ВВП).
3. Охарактеризуйте особливості трьох методів розрахунку ВВП.
4. Чому співвідношення валових приватних внутрішніх інвестицій та амортизації є індикатором стану національної економіки?

5. Проілюструйте співвідношення валової, проміжної, кінцевої продукції і доданої вартості.
6. Кого відносять до резидентів або нерезидентів країни?
7. Коли чистий експорт є від'ємною величиною?
8. У чому відмінність між номінальним і реальним ВВП?
9. Які недоліки має ВВП? У чому полягають категорії «інфлювання» і «дефілювання»?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначити ВВП трьома способами (виробничий, за потоком доходів, за витратами), якщо рента становить 12 млн. гр. од., валові інвестиції 55 млн. гр. од., винагорода за працю 218 млн. гр. од., непрямі податки 22 млн. гр. од., рента 20 млн. гр. од., податок на прибуток 43 млн. гр. од., чистий експорт (-9) млн. гр. од., чисті інвестиції 45 млн. гр. од., доходи некорпоративного сектору економіки 21 млн. гр. од., трансферти 83 млн. гр. од., споживчі витрати 220 млн. гр. од., державні видатки 150 млн. гр. од., індивідуальні податки 100 млн. гр. од., внески на соціальне страхування 45 млн. гр. од., субсидії 18 млн. гр. од., матеріальні витрати 366 млн. гр. од., валовий випуск 778 млн. гр. од., чистий прибуток 50 млн. гр. од., дивіденди 20 млн. гр. од.

Задача 2. Розрахуйте номінальний і реальний ВВП, валовий національний дохід (ВНД) і валовий національний наявний дохід (ВННД), якщо надано такі показники (млрд. гр. од.): споживчі видатки – 100, валові внутрішні приватні інвестиції – 45, державні закупівлі – 50, імпорт – 15, експорт – 10, чисті первинні зовнішні доходи – 20, чисті зовнішні трансферти – 5, зростання цін за рік – 25%.

Задача 3. ВВП гіпотетичної економіки становить 7500 тис. гр. од., споживчі витрати 2320 тис. гр. од., державні витрати 1150 тис. гр. од., чистий експорт 105 тис. гр. од., амортизація 175 тис. гр. од., імпорт 85 тис. гр. од. Визначити: величину ЧВП, величини валових і чистих інвестицій, величину експорту, стан даної економіки.

Задача 4. Номінальний валовий внутрішній продукт країни становить 42 млн. гр. од., поточні ціни зросли на 6%. Визначити дефлятор ВВП, величину реаль-

ного ВВП; абсолютний приріст та темпи приросту ВВП, якщо VVP_{t-1} становив 4095 млн. гр. од.

Задача 5. Визначити величини ВНД і ВНРД, якщо факторні доходи резидентів закордоном 200 млрд. гр. од., трансферти резидентів нерезидентам 100 млрд. гр. од., ВВП країни 500 млрд. гр. од., факторні доходи нерезидентів в даній країні 250 млрд. гр. од., трансферти нерезидентів резидентам 90 млрд. гр. од.

Тема 1.3. Ринок праці

Питання для обговорення на семінарі

1. Поняття ринку праці. Чинники попиту та пропозиції на ринку праці.
2. Рівноваги на ринку праці: неокласичний і кейнсіанський підходи.
3. Поняття і форми прояву зайнятості.
4. Безробіття: поняття, причини виникнення та види.
5. Наслідки безробіття. Державне регулювання зайнятості.
6. Особливості функціонування ринку праці в Україні.

Опорні поняття

Активні і пасивні методи державного регулювання зайнятості. Безробіття. Економічно активне населення. Зайнятість. Закон А. Оукена. Інституціональне безробіття. Попит на робочу силу. Потенційний ВВП. Природний рівень безробіття. Пропозиція робочої сили. Ринок праці. Рівень безробіття. Рівень зайнятості. Рівень повної зайнятості. Рівновага на ринку праці. Структурне безробіття. Фрикційне безробіття. Циклічне безробіття.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке ринок праці, які функції він виконує ?
2. Що таке інституціональне і неінституціональне населення?
3. У чому відмінності в розрахунку рівня зайнятості в методології МОТ і традиційному макроекономічному аналізі?
4. Що таке безробіття, як визначається рівень безробіття?
5. Назвіть основні види безробіття, дайте визначення повної зайнятості?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Населення складає 80 млн. осіб, 14 млн. осіб – діти до 16 років, 20 млн. осіб вибули зі складу робочої сили, безробітні складають 24 млн. осіб. Розрахувати: величину робочої сили; рівень безробіття; рівень зайнятості.

Задача 2. Номінальний ВВП країни становить 12 млрд. гр. од., ціни зросли на 12 %, фактичний рівень безробіття становить 9%. Визначить дефлятор, величину реального ВВП. Використовуючи закон Оукена, розрахуйте відставання фактичного ВВП від потенційного якщо природний рівень безробіття становить 5%.

Задача 3. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, якщо надано такі показники: населення країни 20 млн. чол.; кількість фрикційно безробітних – 0,2 млн. чол.; кількість циклічно безробітних – 0,4 млн. чол.; кількість структурно безробітних – 0,1 млн. чол.; кількість зареєстрованої робочої сили – 16 млн. чол.

Задача 4. Розрахуйте рівні безробіття, зайнятості, повної зайнятості, природний рівень безробіття, реальний ВВП, відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП, якщо надано такі показники: кількість безробітних – 0,8 млн. чол., зокрема: фрикційно безробітних – 0,2 млн. чол., циклічно безробітних – 0,4 млн. чол.; номінальний ВВП – 4 млрд. гр. од.; дефлятор – 2,0; кількість зареєстрованої робочої сили – 8 млн. чол.

Тема 1.4. Товарний ринок

Питання для обговорення на семінарі

1. Основні моделі кругообігу в макроекономіці
2. Сукупний попит: сутність, крива, фактори.
3. Сукупна пропозиція: сутність, крива, фактори.
4. Модель AD-AS як базова модель економічної рівноваги.

Опорні поняття

Сукупний попит (AD). Основні компоненти сукупного попиту: С, I, G, X.
Крива сукупного попиту: короткострокова, довгострокова. Сукупна пропозиція (AS). Крива сукупної пропозиції (AS). Кейнсіанський, класичний і проміжний відрізки кривої AS. Цінові та нецінові фактори сукупних попиту та пропозиції. Макроекономічна рівновага.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке сукупний попит, чим він відрізняється від ринкового попиту на товари та послуги?
2. Які функціональні зв'язки показує крива сукупного попиту?
3. Які ефекти підсилюють дію закону сукупного попиту?
4. Охарактеризуйте основні складові сукупного попиту.
5. Дайте визначення сукупної пропозиції.
6. Позичку якої економічної школи відображає горизонтальний відрізок кривої сукупної пропозиції?
7. Позичку якої економічної школи відображає вертикальний відрізок кривої сукупної пропозиції?
8. Які нецінові фактори впливають на сукупну пропозицію?
9. У чому полягає сутність моделі макроекономічної рівноваги «сукупний попит – сукупна пропозиція?»
10. Що таке «ефект храповика», чому він повинен враховуватись при проведенні макроекономічної політики?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. За даними таблиці побудуйте криві AS, AD, AD₁, AD₂ і визначте рівноважний обсяг виробництва в кожній із економічних ситуацій. Які фактори впливають на зміщення кривої сукупного попиту?

Рівень цін (%)	AS	AD	AD₁	AD₂
250	2000	1400	1900	400
225	2000	1500	2000	500
200	1900	1600	2100	600
175	1700	1700	2200	700
150	1400	1800	2300	800
125	1000	1900	2400	900
125	500	-	-	-
125	0	-	-	-
100	-	2000	2500	1000

Задача 2. Побудуйте модель AD – AS і визначте графічним методом рівноважний обсяг реального ВВП і рівень цін, якщо динаміка сукупного попиту та сукупної пропозиції за визначений період характеризується даними таблиці

Таблиця 1

Y	500	1000	1500	2000	2500	3000
P	1,4	1,0	0,7	0,5	0,3	0,28

Таблиця 2

Y	500	1000	1500	2000	2500	3000
P	0,45	0,76	1,11	1,52	1,98	2,5

Тема 1.5. Грошовий ринок

Питання для обговорення на семінарі

1. Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор.
2. Попит на гроші та його види.
3. Механізм грошового ринку.
4. Процентна ставка: сутність та види.

Опорні поняття

Грошова база. Грошовий мультиплікатор. Грошові агрегати. Депозитний мультиплікатор. Попит на гроші. Постійний дохід. Пропозиція грошей. Процентна ставка. Номінальна та реальна процентна ставка. Ринок грошей. Рівняння кількісної теорії грошей.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення пропозиції грошей, охарактеризуйте агрегати, з яких вона складається.
2. Поясніть параметри, що визначають величину та структуру грошової бази.
3. Розкрийте алгоритм мультиплікації грошової бази.
4. Поясніть, чому крива пропозиції грошей має додатний нахил.
5. Розкрийте інструментарій класичної теорії попиту на гроші.
6. У чому полягає вклад Кейнса в розвиток теорії попиту на гроші?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначити величини грошових агрегатів M_0 , M_1 , M_2 , M_3 та L , якщо в обігу знаходяться наступні складові (млрд. гр. од.):

Строкові вклади	– 900
Готівка	– 200
Поточні вклади	– 650
Вклади клієнтів за трастовими операціями	– 150
Державні короткострокові цінні папери	– 100

Визначити рівень монетизації, якщо ВВП становить 1000 млрд. гр. од.

Задача 2. Грошова маса становить 10 млрд. гр. од. Грошова одиниця здійснює в середньому 4 обороти. Умовний фізичний обсяг національного виробництва становить 400 млн. гр. од. Визначити середній рівень цін, а також його зміну при зростанні грошової маси на 10% та зниженні умовного фізичного обсягу національного виробництва на 5%.

Задача 3. Визначити зміну грошової пропозиції, якщо активи комерційних банків зростуть на 15 млн. гр. од., норматив обов'язкових резервів становитиме 12%, а коефіцієнт готівки дорівнюватиме 0,5.

Задача 4. Як зміниться пропозиція грошей, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становитиме 200 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 10%?

Задача 5. Фізичні особи поклали на депозит 200 тис. гр. од. Визначити зміну грошової пропозиції, якщо норматив обов'язкових резервів становить 5%.

Тема 1.6. Інфляційний механізм

Питання для обговорення на семінарі

1. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції.
2. Наслідки інфляції. Інфляційний податок.
3. Антиінфляційна політика: форми й методи.
4. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.

Опорні поняття

Антиінфляційна політика. Гіперінфляція. Дефлятор ВВП.. Дефляція. Інфляційний податок. Інфляція. Інфляція попиту. Інфляція пропозиції (витрат). Прихована, галопуюча, помірна інфляція. Сеньйораж.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення інфляції.
2. У чому відмінність між інфляцією попиту і інфляцією витрат?
3. Хто програє, а хто виграє в економіці від інфляції?
4. У чому полягають основні напрями антиінфляційної політики?
5. Залежність між динамікою яких показників відображає крива Філіпса?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Розрахувати темп інфляції і кількість років, що необхідна для подвоєння цін, якщо дефлятор поточного року – 1,5, а попереднього – 1,2.

Задача 2. Обчислити дефлятор ВВП, коли відомо, що валовий продукт в поточних цінах складає 500 млрд. гр. од., а валовий продукт в базисних цінах дорівнює 480 млрд. гр. од.

Задача 3. Дефлятор поточного року 2,1, дефлятор попереднього року 1,2. Визначити рівень інфляції даного року і кількість років, які необхідні задля здвоєння інфляції.

Задача 4. Визначити величину інфляційного податку при рівні цін поточного року 1,2 і грошовій масі 4 млрд. гр. од., якщо рівень цін попереднього року становив 1,0.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага

Структура змістового модуля

Змістовий модуль 2 включає чотири укрупнені елементи (теми):

Тема 2.1. Споживання домогосподарств.

Тема 2.2. Приватні інвестиції.

Тема 2.3. Сукупні витрати і ВВП.

Тема 2.4. Економічна динаміка.

Основні навчальні цілі: зрозуміти основні агрегати приватної закритої економіки та їх роль у причинно-наслідковому механізмі функціонування економіки; розуміння, що головним компонентом сукупних витрат є споживання домогосподарств; вивчення інструментарію кейнсіанської функції споживання, урахування міжчасового вибору споживача; вивчення теорії приватних інвестицій, зв'язку інвестицій з основним капіталом; розуміння кейнсіанської і неокласичної функцій інвестицій, зв'язку інвестицій із заощадженнями; розуміння того, що витрати на споживання та інвестиції об'єднуються в сукупні витрати; аналіз методів визначення рівноважного ВВП (методи: «витрати-випуск» і «вилучення-інекції»); вивчення механізму мультиплікатора витрат і ролі витрат у виникненні рецесійного або інфляційного розриву; вивчення економічної динаміки в двох аспектах (економічне зростання і проблема економічних циклів).

Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2004. С. 169-246; 532-570.
2. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономіка: Учебник / Общ. ред. Л.С. Тарасевича. – СПб.: Экон. шк., 1994. – С. 131-169.

3. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 2002. – С. 37-43; 98-117; 182-202; 327-365; 296-328; 141-156.
4. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2000. – Глава 16.
5. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2-ге вид. Без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 141-160.
6. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
7. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка» (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.: ХНАМГ, 2007. – С. 4-30.

Тема 2.1. Споживання домогосподарств

Питання для обговорення на семінарі

1. Доходи домогосподарств і споживання.
2. Кейнсіанська концепція споживання.
3. Теорії споживання: міжчасовий вибір споживача І. Фішера, теорія життєвого циклу Ф.Модільяні, теорія перманентного доходу М. Фрідмена.

Опорні поняття

Автономне споживання. Гранична схильність до споживання. Гранична схильність до заощаджень. Заощадження. Особистий дохід. Особистий наявний дохід. Середня схильність до заощадження. Середня схильність до споживання. Споживання. Функція заощадження. Функція споживання.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте структуру особистого доходу та особистого наявного доходу в приватній закритій економіці.
2. Поясніть модель економічного кругообігу.
3. Назвіть джерела формування особистого доходу.
4. З якою метою використовують метод дисконтування?

5. Поясніть сутність і призначення кривої Лоренца.
6. Що характеризують коефіцієнт Джині і децильного коефіцієнта? Як їх розраховують?
7. Проаналізуйте рівняння кейнсіанської функції споживання.
8. Назвіть і поясніть чинники автономного споживання.
9. У чому полягає сутність мультиплікативного ефекту.
10. Який закон Кейнса характеризує залежність споживання від абсолютного розміру наявного доходу?
11. Який інструментарій використовує Кейнс для аналізу споживання?
12. Розкрийте сутність теорії міжчасового вибору споживача.
13. Розкрийте сутність теорії життєвого циклу Ф. Модільяні.
14. Розкрийте сутність теорії перманентного доходу М. Фрідмена.
15. Які три постулати містить функція споживання Кейнса?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. За наведеними даними заповніть таблицю:

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Складіть рівняння споживання і заощадження.

Задача 2. За наведеними даними заповніть таблицю:

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0		-20				
80		0				
160		20				
240		40				

Складіть рівняння споживання і заощадження.

Задача 3. ВВП у попередньому році – 240 млрд. гр. од., у поточному – 300 млрд. дол., споживання у попередньому році – 150 млрд. гр. од., у поточному – 190 млрд.

гр. од. Обчисліть відповідні середні й граничні схильності до споживання і заощаджень.

Задача 4. ВВП у попередньому році – 80 млрд. гр. од., у поточному – 100 млрд. гр. од., споживання у попередньому році – 60 млрд. гр. од., у поточному – 76 млрд. гр. од. Обчисліть відповідні середні й граничні схильності до споживання і заощаджень.

Тема 2.2. Приватні інвестиції

Питання для обговорення на семінарі

1. Сутність і види інвестицій.
2. Модель «заощадження – інвестиції» і макроекономічна рівновага.
3. Державна інвестиційна політика і її вплив на розвиток національної економіки

Опорні поняття

Автономні інвестиції. Амортизація. Валові інвестиції. Інвестиції. Інвестиції в основний капітал. Інвестиції в товарно-матеріальні запаси. Кейнсіанська функція інвестицій. Модель простого акселератора. Мультиплікатор інвестицій. Неокласична функція інвестицій. Проста інвестиційна функція. Чисті заощадження підприємств. Чисті інвестиції.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення інвестиціям.
2. Назвіть і охарактеризуйте основні складові інвестицій.
3. Охарактеризуйте напрями впливу інвестицій на економіку.
4. Що являють собою автономні інвестиції.
5. Яку інформацію має проста інвестиційна функція?
6. Розкрийте зміст передумов, на які спирається кейнсіанська функція інвестицій.
7. Охарактеризуйте валові інвестиції в економіку.
8. У чому полягає сутність кейнсіанської функції інвестицій і неокласичної функції інвестицій?

9. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі класичної теорії.

10. Розкрийте механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями на основі кейнсіанської теорії.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. У періоді $(t-1)$ реальна відсоткова ставка $r = 10\%$. У періоді t вона зменшиться до 8% , а в автономні інвестиції збільшаться на $2,5$ млрд. гр. од. Обчисліть приріст інвестицій у періоді t згідно з простою інвестиційною функцією, якщо $b = 40$.

Задача 2. Валовий прибуток = 50 млрд. гр. од., податок на прибуток = 4 млрд. гр. од., дивіденди = $1,5$ млрд. гр. од. обчисліть валові заощадження підприємств.

Задача 3. Номінальна відсоткова ставка $r = 10\%$, темп інфляції = 3% . За цих умов економіка пропонує два інвестиційні проекти, які різняться вартістю та нормою прибутку: 1) 100 тис. гр. од., 20% ; 2) 400 тис. гр. од., 10% . Обчисліть інвестиційний попит.

Задача 4. Інвестиційний проект має дворічний цикл життя, а вартість його капітального майна дорівнює 1000 гр. од. При цьому очікуваний прибуток від його реалізації становить у першому році 500 гр. од., у другому – 400 гр. од. Обчисліть граничну ефективність індивідуального капіталу.

Тема 2.3. Сукупні витрати і ВВП

Питання для обговорення на семінарі

1. Сукупні витрати й рівноважний ВВП.
2. Мультиплікатор витрат.
3. Сукупні витрати і потенційний ВВП.

Опорні поняття

Інфляційний розрив. Метод «вилучення – ін'єкції». Метод «витрати – випуск». Мультиплікатор витрат. Незаплановані інвестиції у товарні запаси. Потенційно необхідні сукупні витрати. Потенційно рівноважний ВВП. Рецесійний розрив.

Рівноважний ВВП. Сукупні витрати. Фактично рівноважний ВВП. Фактичні сукупні витрати.

Питання і завдання для самоконтролю

1. За яких умов у реальному економічному кругообігу забезпечується рівновага?
2. Якими методами можна визначити рівноважний ВВП у реальній економіці?
3. Поясніть на моделі «витрати-випуск», яку роль відіграють незаплановані інвестиції у товарні запаси, якщо фактичні сукупні витрати не дорівнюють виробленому ВВП?
4. Назвіть характерні випадки, коли сукупні витрати не збігаються з виробленим ВВП.
5. За яких умов досягається рівноважний ВВП у моделі «витрати – випуск» («кейнсіанський хрест»)?
6. Що ви розумієте під термінами «вилучення» та «ін'єкції»?
7. При якому співвідношенні між заощадженнями й інвестиціями забезпечується рівноважний ВВП у моделі «вилучення – ін'єкції»?
8. Розкрийте сутність мультиплікатора інвестицій і напишіть формули для його визначення.
9. Дайте визначення і розкрийте сутність рецесійного розриву в економіці.
10. Дайте визначення і розкрийте сутність інфляційного розриву в економіці.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:
 $C = 0,8 \cdot D + 20$; $I = 10$. Визначите рівноважний ВВП (Y) за методом «витрати – випуск».

Задача 2. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:
 $C = 0,8 \cdot D + 20$; $I = 10$. Знайти рівноважний ВВП методом «вилучень – ін'єкцій».

Задача 3. Визначити двома способами рівноважний ВВП, якщо рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 40 + 0,8 \cdot D$; $I = 30$.

Задача 4. Відомо, що ВВП реальний (фактичний) – 200 од., ВВП рівноважний – 300 од., $MPC = 0,6$. Визначити величину інвестицій, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП.

Задача 5. Національну економіку описує система рівнянь: $Y = C + I + G$; $C = 150 + 0,8(Y - T)$; $I = 190$; $G = 250$, $T = 150$. Визначити: рівноважний ВВП; якщо $Y = 2500$, то наскільки збільшаться інвестиції у запаси?

Задача 6. Визначте величину рецесійного розриву, якщо реальний ВВП – 1000 дол., потенційний ВВП – 1200 дол., гранична схильність до заощаджень – 0,25.

Задача 7. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 20 + 0,6 \cdot D$; $I = 20$. Визначте рівноважний ВВП (Y) за методом «витрати – випуск» та методом «вилучень – ін'єкцій».

Тема 2.4. Економічна динаміка

Питання для обговорення на семінарі

1. Сутність, типи й вимір економічної динаміки.
2. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання.
3. Економічні цикли.

Опорні поняття

Економічне зростання. Економічні цикли. Екстенсивне економічне зростання. Джерела економічного зростання. Залишок Солоу. «Золоте правило нагромадження». Інтенсивне економічне зростання. Капіталоозброєність. Модель мультиплікатора-акселератора. Модель Солоу. Фази економічного циклу.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке економічне зростання, в яких формах воно може відбуватися?
2. Прокоментуйте співвідношення категорій «розширене відтворення», «економічне зростання», «економічний розвиток».
3. Проаналізуйте основні показники економічного зростання.

4. Як відображає рух кривої виробничих можливостей економіки динаміку зростання?
5. Поясніть сутність неокейнсіанського підходу щодо впливу різних факторів на економічне зростання. Назвіть елементи моделі Домара-Харрода, за якими визначається зростання.
6. Охарактеризуйте особливості неокласичних підходів до проблеми економічного зростання.
7. Які передумови моделі Солоу? Поясніть, як впливають на капіталоозброєність окремі фактори (нагромадження капіталу, приріст населення, технічний прогрес).
8. Які висновки випливають із моделі Солоу?
9. Дайте визначення економічного циклу і охарактеризуйте його окремі фази.
10. Розкрийте теорії, які пояснюють причини циклічних коливань в економіці.
11. Проаналізуйте динаміку економічного зростання України за роки незалежності.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. У 2006 р. ВВП країни склав 200 млрд. гр. од, а чисельність населення – 40 млн. чол. У 2007 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%. Визначте темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Задача 2. Темпи приросту ВВП, капіталу і праці склали відповідно 7%, 12% і 3%, а частка капіталу в сумі витрат становить 40%. Обчислити залишок Солоу.

Задача 3. Величина ВВП країни складає 10 млрд. гр. од, кількість зайнятих – 2 млн. осіб, норма амортизації – 6%, вартість капіталу – 25 млрд. дол. Обчислити норму заощаджень s' , за якою забезпечується стійкий рівень капіталоозброєності.

Задача 4. При величині ВВП 100 млрд. гр. од. кількість зайнятих складає 10 млн. осіб, норма амортизації – 13%, норма заощаджень – 15%, приріст населення – 2%. Обчислити капіталоозброєність k за якою забезпечується критична величина інвестицій.

Задача 5. Використовуючи модель Домара-Харрода, визначте темп приросту ВВП, якщо норма заощаджень складає 20%, а капіталомісткість продукту (відношення приросту капіталу до приросту продукту) дорівнює 2,5.

ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання

Основні навчальні цілі: аналіз змішаної закритої економіки; розуміння ролі держави в системі макроекономічного регулювання; аналіз фіскальної політики, її видів, її зв'язок з державним бюджетом; аналіз інструментів фіскальної політики, роль податків на мультиплікатор витрат, визначення їх впливу на ВВП; вивчення засад монетарної політики, її цілей, інструментів, передатного механізму і наслідків впливу на економіку у короткостроковому і довгостроковому періодах на основі інструментарію моделі «AD – AS».

Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. С. 571-746.
2. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономіка: Учебник / Общ. ред. Л.С. Тарасевича. – СПб.: Экон. шк., 1994. – С. 5-21; 36-131.
3. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник. Для студентів ВНЗ. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 2002. – С. 366-434.
4. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2000. – Глава 16.
5. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2-ге вид. Без змін. – К.:КНЕУ, 2007. – С. 268-363.
6. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
7. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка». (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.: ХНАМГ, 2007. – С. 31-38.

Питання для обговорення на семінарі

1. Сутність, функції та інструменти державного регулювання економіки.
2. Фіскальна політика держави.
3. Грошово-кредитна політика.

Опорні поняття

Автоматичний (вбудований) стабілізатор; грошово-кредитна політика; державне регулювання економіки; дисконтна ставка; економічна політика; змішана економіка; дискреційна фіскальна політика; крива Лаффера; мультиплікатор державних витрат; мультиплікатор збалансованого бюджету; мультиплікатор податків; недискреційна фіскальна політика; монетарне правило; облікова процентна ставка; операції на відкритому ринку; політика «дешевих грошей» або експансивна грошова політика (стимулююча); політика «дорогих грошей» або рестрикційна грошова політика (стримуюча); фіскальна політика.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте роль держави в економічному кругообігу, проаналізуйте її основні функції.
2. Охарактеризуйте завдання та інструментарій макроекономічної політики.
3. У чому полягають розбіжності між кейнсіанською і неокласичними теоріями в поглядах на економічну роль держави?
4. Сутність недискреційної фіскальної політики.
5. Визначить короткострокові і довгострокові цілі фіскальної політики та її структуру.
6. Назвіть інструменти дискреційної фіскальної політики. Які закономірності відображає крива Лаффера?
7. У чому полягає суть мультиплікатора збалансованого бюджету. Як взаємодіють між собою мультиплікатор податків і мультиплікатор державних витрат?
8. Охарактеризуйте види бюджетно-податкової політики.
9. Розкрийте механізм автоматичних стабілізаторів.
10. Чому центральний банк як основний інструмент грошово-кредитної політики застосовує операції на відкритому ринку, а не зміну резервних вимог або облікової ставки? Чим відрізняється вплив кожного з цих інструментів на окремий

комерційний банк; на систему комерційних банків в цілому; на пропозицію грошей?

11. Поясніть, чому центральний банк не в змозі стабілізувати процентні ставки і грошову масу в економіці одночасно? Яким чином форма кривої попиту на гроші впливає на ефективність грошово-кредитної політики?
12. Опишіть передатний механізм грошово-кредитної політики. У чому полягають відмінності між кейнсіанською та монетаристською трактовками передатного механізму? Яку роль відіграють процентні ставки в передатному механізмі грошово-кредитної політики?
13. Наведіть механізм створення грошей комерційними банками. Чи завжди комерційні банки можуть створювати гроші?
14. Головні завдання сучасної макроекономічної політики України?

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. Визначити простий мультиплікатор державних витрат і величину зміни в державних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 600 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 800 млрд. гр. од., гранична схильність до споживання 0,6.

Задача 2. Визначити простий мультиплікатор державних витрат і величину зміни в державних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 70 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 65 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,4.

Задача 3. Визначити простий мультиплікатор інвестиційних витрат і величину зміни в інвестиційних витратах, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 52 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 53 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,4.

Задача 4. Побудуйте таблицю та графічну модель визначення оптимального обсягу виробництва суспільних благ та розкрийте механізм прийняття управлінських рішень за таких умов:

- а) затрати і вигоди розподіляються рівномірно, тобто $MC = MR$;
- б) затрати розподіляються рівномірно, а вигоди – нерівномірно;
- в) вигоди розподіляються рівномірно, а затрати – нерівномірно.

Задача 5. Визначити розмір державних закупівель і державного споживання, якщо $Y = 1000$, $C = 600$, $I = 300$, $I_g = 50$.

Задача 6. Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в податкових надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 56 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 58 млрд. гр. од., гранична схильність до споживання 0,75.

Задача 7. Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в податкових надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 150 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 140 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,25.

Задача 8. Визначити фактичне, потенційне і циклічне сальдо державного бюджету, якщо реальний ВВП становить 2000, потенційний ВВП – 2200, державні витрати – 620, середня податкова ставка – 0,3.

Задача 9. За даними таблиці побудуйте криву Філіпса в короткостроковому періоді.

Рівень безробіття, %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Темп інфляції, %	52	40	28	20	13	10	6	7	1	-2	-3	-4

Проаналізуйте графік і дайте відповіді на такі запитання:

1. Які процеси в економіці країни графічно відображаються переміщенням по кривій Філіпса?
2. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований зліва від вертикальної лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
3. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований праворуч від лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
4. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований нижче осі абсцис?

5. Яке зрушення кривої Філіпса відповідає цілям державного регулювання економіки?

Задача 10. У таблиці наведено дані про трудові ресурси та зайнятість в n -му і $(n + 5)$ -му роках, коли економіка країни перейшла із кризи у фазу пожвавлення. Розрахуйте чисельність безробітних і рівень безробітних і рівень зайнятості в n -му і $(n + 5)$ -му роках.

Показники	n -й рік	$(n + 5)$ -й рік
Робоча сила, млн. осіб	36,24	37,18
Зайняті, млн. осіб	32,71	35,54
Безробітні, млн. осіб		
Рівень безробіття, %		

ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність

Основні навчальні цілі: вивчення основних механізмів, що зв'язують національну економіку з рештою світу; аналіз впливу зовнішньоекономічної діяльності на умови формування економічної рівноваги; вивчення платіжного балансу, змісту його рахунків; аналіз теорій валютного курсу та історії розвитку міжнародної валютної системи; аналіз основних теорій зовнішньої торгівлі, інструментів торговельної політики, функції чистого експорту і його впливу на ВВП; вивчення моделі «Манделла – Флемінга».

Рекомендована література

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. С. 747-784.
2. Гальперин В.М., Гребенников П.И., Леусский А.И., Тарасевич Л.С. Макроекономіка: Учебник / Общ. ред. Л.С. Тарасевича. – СПб.: Экон. шк., 1994. – С. 276-304.
3. Панчишин С.М. Макроекономіка: Навч. посібник. Для студентів ВНЗ. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2002. – С. 476-515.
4. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2000. – Гл. 17.

5. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2-ге вид. Без змін. – К.:КНЕУ, 2007. – С. 366-415.
6. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
7. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка». (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.: ХНАМГ, 2007. – С. 39-45.

Питання для обговорення на семінарі

1. Сутність, основні форми й механізм зовнішньоекономічної діяльності. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності.
2. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці. Рівновага товарного, грошового і зовнішнього ринків. Модель Манделла-Флемінга для малої відкритої економіки.
3. Поняття і структура платіжного балансу.

Опорні поняття

Зовнішньоекономічна діяльність, зовнішня торгівля, протекціонізм, тариф, мито, міжнародні організації, платіжний баланс, торговельний баланс, експорт, імпорт, капітал, резерви, валютний курс, котирування, пряме котирування, обернене котирування, крос – котирування, гнучкий валютний курс, фіксований валютний курс, номінальний валютний курс, реальний валютний курс, валютний демпінг, валютно-фінансовий механізм.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Що таке зовнішньо економічна діяльність, яка її структура?
2. Назвіть основні складові платіжного балансу?
3. У чому особливості формування платіжного балансу різних країн?
4. Що таке валютний курс, які фактори його визначають?
5. Дайте визначення валютно-фінансового механізму та його складових.

6. Запишіть функцію чистого експорту і за допомогою графіка поясніть вплив окремих чинників на чистий експорт.
7. Розкрийте властивості моделі Манделла-Флемінга і роль світової процентної ставки в міжнародній міграції капіталу.
8. Запишіть рівняння кривих моделі Манделла-Флемінга і за допомогою графіка поясніть властивості цих кривих.
9. Проаналізуйте графічно результати впливу фіскальної, монетарної і торговельної політики на доход і валютний курс в умовах фіксованого курсоутворення.
10. Продемонструйте графічно мультиплікативний вплив чистого експорту на ВВП, запишіть і поясніть мультиплікатор витрат у відкритій економіці.
11. Зробіть порівняльний аналіз основних теорій зовнішньої торгівлі і висловіть свою думку щодо переваг України відносно її торговельних партнерів.

Практична частина заняття (розв'язання задач)

Задача 1. За наведеними даними скласти платіжний баланс умовної країни У, класифікуючи кожен з операцій як кредит або дебет.

Операція	Обсяг (млн. гр. од)
Експорт нафти	6
Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2
Доходи від туризму іноземців в країну У	6
Грошові перекази іноземцям із країни У	2
Придбання акцій приватних корпорацій Франції	6
Придбання золота у іноземних громадян	1

Задача 2. У країні позитивне сальдо торговельного балансу за рік складає 25 тис. грошових одиниць. Відомо, що вартість імпорту на 20% менша від вартості експорту. Визначити: обсяг експорту й імпорту країни.

Задача 3. Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту, якщо при середній податковій ставці 20% маємо наступні дані за 2007 і 2008 рр. (млрд. гр. од.).

	2007	2008
ВВП (Y)	200	280
Імпорт (Im)	12	16

Задача 4. Розрахуйте і прокоментуйте величину мультиплікатора витрат у відкритій економіці, якщо гранична схильність до заощадження 0,2, ставка оподаткування 10%, приріст імпорту 20 млн. гр. од., приріст ВВП 100 млн. гр. од.

Задача 5. Розрахуйте і прокоментуйте величину реального валютного курсу гривні і євро (пряме котирування), якщо номінальний курс $e_n = 1:5$; зростання цін в Україні склало 25%, а в країнах ЄС 3%.

Задача 6. Державні видатки та чисті податки збільшилися на 100 тис. гр. од. Гранична схильність до споживання 0,75. Податкова ставка (коефіцієнт) 0,2. Визначити мультиплікатори державних видатків, податків і збалансованого бюджету у відкритій економіці.

Задача 7. У країні позитивне сальдо торговельного балансу за рік складає 25 тис. гр. од. Відомо, що вартість імпорту на 20% менша від вартості експорту. Визначити: обсяг експорту та імпорту країни.

2. Матеріали для організації самостійної роботи

2.1. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки

1. Які історичні особливості Ви виділяєте в поглядах відомих вчених на макроекономічні проблеми минулого?
2. Сформулюйте головну суперечність суспільного економічного розвитку.
3. Які висновки можна зробити з випуклого і спадаючого характеру кривої виробничих можливостей?
4. Які основні макроекономічні цілі Ви знаєте? У чому проявляється їх суперечлива єдність?
5. Наведіть приклади позитивної і нормативної макроекономіки.
6. Охарактеризуйте основні методи макроекономічного аналізу.
7. Які загальні й особливі риси СБНГ і СНР Ви знаєте?
8. Дайте порівняльний аналіз сукупного суспільного продукту (ССП) і валового внутрішнього продукту (ВВП).
9. Охарактеризуйте особливості трьох методів розрахунку ВВП.
10. Чому співвідношення валових приватних внутрішніх інвестицій та амортизації є індикатором стану національної економіки?
11. Проілюструйте співвідношення валової, проміжної, кінцевої продукції і доданої вартості.
12. Кого відносять до резидентів або нерезидентів країни?
13. Коли чистий експорт є від'ємною величиною?
14. Які недоліки має ВВП? У чому полягають категорії «інфлювання» і «дефлювання»?
15. Визначте причини інфляції.
16. Як обчислюють основні показники інфляції?
17. Охарактеризуйте співвідношення номінального, реального і потенційного ВВП.
18. У чому полягає соціально-економічний зміст стагфляції?

19. Який взаємозв'язок між інфляцією попиту і рівнем життя населення?
20. Як зсувається крива сукупного попиту при впливі нецінових чинників?
21. Чому в кейнсіанській моделі сукупної пропозиції її крива близька до горизонталі?
22. Як аргументують вертикальний характер кривої пропозиції представники класичної теорії?
23. Розкрийте ринковий механізм відновлення ринкової рівноваги при змінах сукупного попиту або сукупної пропозиції
24. Назвіть і охарактеризуйте основні види безробіття.
25. Що визначають терміни «повна зайнятість», «неповна зайнятість»?
26. Що таке природне безробіття і природний рівень безробіття?
27. Що таке ліквідність грошових активів?
28. Дайте визначення грошової бази і грошової маси.
29. Від яких чинників залежить попит на гроші для угод і попит як на активи?
30. Поясніть показники грошового і депозитного мультиплікаторів.
31. Проаналізуйте модель грошового ринку і поясніть механізм досягнення рівноваги на ньому з точки зору альтернативних концепцій.
32. Поясніть механізм створення нових грошей банківською системою.
33. Прокоментуйте основні методи грошово-кредитної політики держави.
34. Як впливає грошова пропозиція на рівень ВВП?
35. Прокоментуйте основні засоби антиінфляційної політики держави.
36. Основні складові ринку праці.
37. У чому полягає модель рівноважного ринку праці?
39. Основні теоретичні погляди на безробіття.
40. Поясніть особливі формування ринку праці в Україні.
41. Визначте причини інфляції.
42. Як обчислюються основні показники інфляції?
43. Охарактеризуйте співвідношення номінального, реального і потенційного ВВП.
44. У чому полягає соціально-економічний зміст стагфляції?
45. Який взаємозв'язок між інфляцією попиту і рівнем життя населення?
46. У чому полягають ефекти багатства, відсоткової ставки, чистого експорту?

47. Як зсувається крива сукупного попиту при впливі нецінових чинників?
48. Чому в кейнсіанській моделі сукупної пропозиції її крива близька до горизонталі?
49. Як аргументують вертикальний характер кривої пропозиції представники класичної теорії?
50. Розкрийте ринковий механізм відновлення ринкової рівноваги при змінах сукупного попиту або сукупної пропозиції.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага

1. Які екзогенні й ендогенні фактори макроекономічної нестабільності Ви знаєте?
2. Прокоментуйте співвідношення категорій «розширене відтворення», «економічне зростання», «економічний розвиток».
3. Назвіть основні показники економічного зростання.
4. Як відображає рух кривої виробничих можливостей економіки динаміку зростання?
5. Поясніть сутність неокласичного і неокейнсіанського підходів щодо впливу різних факторів на економічне зростання.
6. Назвіть елементи моделі Домара-Харрода, за якими визначається зростання.
7. Охарактеризуйте виробничу функцію Кобба-Дугласа-Тінбергена.
8. Поясніть основні висновки моделі Солоу.
9. У чому полягає інституціональний підхід до проблем економічного зростання?
10. Які особливості має радикальна політекономія в поглядах на економічне зростання?
11. Назвіть основні складові споживання.
12. Запишіть кейнсіанську функцію споживання.
13. Дайте графічний та аналітичний аналіз функції споживання.
14. Дайте графічний та аналітичний аналіз функції заощадження.
15. Проаналізуйте співвідношення основних показників споживання, заощаджень та інвестицій.
16. Поясніть механізм дії мультиплікатора видатків та особливості його розрахунку.
17. У чому полягає сутність і які основні форми інвестицій?
18. Поясніть методику побудови кейнсіанського хреста.

19. Поясніть методу «витрати – випуск» та його особливості.
20. Поясніть метод «вилучення – ін'єкцій» та його особливості.
21. Поясніть взаємозв'язок методів «витрати – випуск» та «вилучення – ін'єкцій».

ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання

1. У чому полягають обмеження ринкового механізму при регулюванні економіки?
2. Назвіть виключні функції держави в економіці.
3. Назвіть виключні функції держави в економіці.
4. Охарактеризуйте прямі й непрямі методи державного втручання в економіку.
5. Назвіть основні положення класичної теорії ринкового саморегулювання.
6. Назвіть головні положення кейнсіанської теорії державного регулювання економіки.
7. Розкрийте зміст теорій монетаризму, раціональних очікувань і економіки пропозиції, зокрема, щодо ролі держави.
8. Визначте категорії «національні заощадження», «сукупні видатки в закритій економіці».
9. Виконайте графічний аналіз рівноваги за участю держави за допомогою кейнсіанського хреста.
10. Дайте визначення фіскальної політики держави.
11. Розкрийте сутність дискреційної і недискреційної (автоматичної) фіскальної політики.
12. Поясніть за допомогою моделі «витрати – випуск» вплив збільшення державних витрат і податків на величину рівноважного ВВП.
13. Як визначаються мультиплікатори податків, бюджетних витрат і збалансованого бюджету?
14. Що таке державний бюджет країни, його дефіцит і профіцит?
15. Назвіть основні способи фінансування дефіциту державного бюджету.
16. Поясніть за допомогою кривої Лаффера вплив зміни податкових ставок на обсяг податкових надходжень.

3. Якщо фактичний ВВП дорівнює природному, то в економіці відсутнє безробіття.

А. Так.

Б. Ні.

II. Виберіть правильну відповідь

1. Що вивчає макроекономіка?

А. Закономірності розвитку промислового виробництва.

Б. Умови економічного зростання країни.

В. Закономірності функціонування національної економіки.

Г. Економічну політику держави.

2. Об'єктом макроекономіки є:

А. Економічні ресурси країни.

Б. Основний капітал.

В. Економічна система.

Г. Приватна економіка.

3. Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:

А. Агреговані величини.

Б. Ймовірні величини.

В. Порівняльні величини.

Г. Відносні величини.

4. Нормативна функція макроекономіки спрямована на обґрунтування:

А. Рекомендацій щодо подальшого економічного розвитку.

Б. Економічної політики держави.

В. Наслідків економічної кризи.

Г. Шляхів забезпечення економічного зростання.

5. Позитивна функція макроекономіки спрямована на вивчення:

А. Фактичного стану виробництва.

Б. Шляхів подолання спаду виробництва.

В. Факторів економічного зростання.

Г. Методів державного регулювання економіки.

6. Макроекономічні моделі показують:
- А. Об'єктивне зростання показників.
 - Б. Взаємозв'язок між макропоказниками.
 - В. Зв'язок між державними суб'єктами.
 - Г. Зв'язок між екзогенними величинами.
7. Номінальний ВВП вимірюється:
- А. В експортних цінах.
 - Б. В ринкових поточних цінах.
 - В. В базових (незмінних) цінах.
 - Г. В цінах попереднього періоду.
8. Чистий валовий продукт дорівнює валовому внутрішньому продукту, з якого відраховано:
- А. Амортизацію.
 - Б. Заробітну плату і амортизацію.
 - В. Податки.
 - Г. Заробітну плату, амортизацію та податки.
9. Заробітна плата враховується при розрахунку:
- А. ВВП методом доходів.
 - Б. ВВП методом витрат.
 - В. Чистого експорту.
 - Г. Чистих субсидій державним підприємствам.
10. Щоб визначити величину національного доходу, потрібно:
- А. Відняти з величини ВВП суму зносу основних фондів.
 - Б. Відняти з величини ВВП суму амортизаційних відрахувань за рік і суму чистих непрямих податків.
 - В. Додати до ВВП суму прибутків, отриманих громадянами даної країни за кордоном.
 - Г. Додати до ВВП непрямі податки.

11. Суб'єктами ринку праці є:
- А. Наймані робітники.
 - Б. Роботодавці.
 - В. Профспілки.
 - Г. Держава.
 - Д. Усі відповіді правильні.
12. Яка з функцій ринку праці полягає в тому, що сучасний ринок праці має сприяти підвищенню рівня зайнятості та захисту безробітних:
- А. Суспільного розподілу праці.
 - Б. Інформаційна.
 - В. Врівноважуючи.
 - Г. Стимулююча.
 - Д. Соціальна.
13. Основним чинником попиту та пропозиції на ринку праці є:
- А. Заробітна плата.
 - Б. Технологіями виробництва.
 - В. Продуктивністю праці.
 - Г. Чисельність населення, його статево-вікова структура та територіальний розподіл.
 - Д. Традиції, культура, звички, релігія, основні мотиви до праці в суспільстві тощо.
14. Особи, які не досягли працездатного віку або вийшли на пенсію, особи, що знаходяться в тривалій ізоляції, інваліди I та II груп та інші групи населення, що різних причин не можуть працювати, складають категорію:
- А. Економічно неактивного населення.
 - Б. Незайнятого населення.
 - В. Робочої сили.
 - Г. Інституціонального населення.
 - Д. Усі відповіді правильні.

15. Особи, які не відносяться до групи інституціонального населення та не працюють, не шукають роботу, не готові до неї приступити відносяться до категорії:
- А. Безробітних.
 - Б. Незайнятих.
 - В. Економічно неактивного населення.
 - Г. Неінституціонального населення.
 - Д. Усі відповіді правильні.
16. Відповідно до методології МОП для оцінки економічної активності, зайнятості та безробіття населення слід розглядати вікову групу:
- А. Все населення незалежно від віку.
 - Б. 15-70 років.
 - В. 16-55 років для жінок та 16-60 років для чоловіків.
 - Г. Старше 21 року.
 - Д. Молодше 70 років.
17. Вважають ринок праці є саморегульованою системою, що здатна самостійно поновлювати свій рівноважний стан при повній зайнятості:
- А. Кейнсіанці.
 - Б. Меркантилісти.
 - В. Інституціоналісти.
 - Г. Неокласики.
 - Д. Усі відповіді правильні.
18. Існування циклічного безробіття:
- А. Пояснюється припущенням Кейнса, що заробітна плата не росте в умовах надлишкового попиту на ринку праці.
 - Б. Пояснюється припущенням Кейнса, що заробітна плата не знижується в умовах надлишкового попиту на ринку праці.
 - В. Визнається навіть економістами класичної школи.
 - Г. Відіграє незначну роль у загальному рівні безробіття.
 - Д. Усі попередні відповіді правильні

19. Дж. М. Кейнс вважав, що:
- А. Уряд повинен використовувати державні закупівлі і податки, щоб сприяти зниженню безробіття.
 - Б. У ринковій системі є механізми, здатні самостійно в короткий термін забезпечити високий рівень зайнятості.
 - В. Економіка має розвиватися на основі централізованого планування.
 - Г. Необхідно знищити приватну власність.
 - Д. Усі попередні відповіді правильні.
20. Особа, яка сподівається незабаром знову одержати роботу:
- А. Відноситься до розряду зайнятих.
 - Б. Відноситься; до безробітного.
 - В. Не враховується в складі робочої сили.
 - Г. Розглядається як не цілком зайнята.
 - Д. Розглядається, що як утратив надію знайти роботу.
21. Якщо в цілому в національній економіці пропозиція робочої сили перевищує попит на неї, то має місце:
- А. Відносне безробіття.
 - Б. Структурне безробіття.
 - В. Абсолютне безробіття.
 - Г. Відкрите безробіття.
 - Д. Інституційне безробіття.
22. Природний рівень безробіття можна розрахувати як суму:
- А. Структурного та циклічного безробіття.
 - Б. Фрикційного та структурного безробіття.
 - В. Добровільного та фрикційного безробіття.
 - Г. Відносного та інституціонального безробіття.
 - Д. Фрикційного та сезонного безробіття.

23. Недостатній сукупний попит приводить:
- А. До зростання фрикційного безробіття.
 - Б. До зростання структурного безробіття.
 - В. До зростання циклічного безробіття.
 - Г. До зростання прихованого безробіття.
 - Д. Усі попередні відповіді неправильні.
24. Відповідно до закону Оукена, двопроцентне перевищення фактичного рівня безробіття над його природним рівнем означає, що відставання фактичного обсягу ВВП від реального складає:
- А. 2%.
 - Б. 3%.
 - В. 4%.
 - Г. 5%.
 - Д. Значно більше, ніж 5%.
25. Сукупний попит – це:
- А. Обсяг номінального ВВП, який населення може купити в відповідності із своєю платоспроможністю.
 - Б. Обсяг реального ВВП, який населення може купити в відповідності із своєю платоспроможністю.
 - В. Обсяг потенційного ВВП, який макроекономічні суб'єкти можуть і хочуть закупити з метою задоволення своїх платоспроможних потреб.
 - Г. Обсяг реального ВВП, який макроекономічні суб'єкти можуть і хочуть закупити з метою задоволення своїх платоспроможних потреб.
26. На сукупний попит динаміка рівня цін впливає:
- А. Прямо.
 - Б. Обернено.
 - В. Незначно.
 - Г. Опосередковано.

27. Сукупна пропозиція – це:

- А. Обсяг реального ВВП, який виробники пропонують для продажу з метою отримання прибутку.
- Б. Обсяг потенційного ВВП, який може бути вироблений економікою.
- В. Обсяг реального ВВП, який може бути вироблений економікою при даному рівні цін.
- Г. Обсяг номінального ВВП, який вироблений економікою в поточному році.

28. До нецінових факторів сукупного попиту належать:

- А. Відсоткова ставка банків по кредитах.
- Б. Ціни на ресурси.
- В. Ціни на споживчі товари та послуги.
- Г. Ціни на світових ринках.

29. В умовах економічної кризи збільшення сукупного попиту супроводжується:

- А. Збільшенням номінального ВВП.
- Б. Збільшенням реального ВВП.
- В. Збільшенням рівня цін.
- Г. Збільшенням безробіття.

30. До нецінових факторів сукупної пропозиції відносяться:

- А. Збільшення рівня доходів споживачів.
- Б. Збільшення рівня процентних ставок.
- В. Збільшення цін на ресурси.
- Г. Збільшення величини чистого експорту.

31. Згідно з кейнсіанською моделлю економіка країни перебуває в стані рівноваги якщо:

- А. Доходи населення повністю направлені на споживання.
- Б. Державний бюджет країни збалансований.
- В. Сукупний попит дорівнює сукупній пропозиції.
- Г. Величина грошової пропозиції не змінюється.

32. У моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція» зростання сукупного попиту приведе:
- А. До збільшення сукупної пропозиції.
 - Б. До зменшення сукупної пропозиції.
 - В. До збільшення рівноважного обсягу реального ВВП.
 - Г. До зменшення рівноважного обсягу реального ВВП.
33. Яка ознака не характеризує сучасні грошові системи країн:
- А. Хронічне знецінення грошей.
 - Б. Офіційне визначення золотого вмісту грошової одиниці.
 - В. Широкий розвиток безготівкового обігу і скорочення обігу готівки.
 - Г. Зростання ролі держави у стабілізації грошового обігу.
 - Д. Перебування в обігу лише паперових грошей і монет з неблагородних металів.
34. Якщо пропозиція грошей і рівень цін постійні, то у разі збільшення доходу:
- А. Попит на гроші та процентна ставка збільшаться.
 - Б. Попит на гроші зменшиться, а процентна ставка збільшиться.
 - В. Збільшиться попит на гроші і зменшиться процента ставка.
 - Г. Зменшаться попит на гроші та процента ставка.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
35. Яке твердження правильне:
- А. З підвищенням процентної ставки попит на гроші для операцій збільшується.
 - Б. Зі зниженням процентної ставки попит на гроші для операцій зменшується.
 - В. Зі зменшенням номінального ВВП попит на гроші для операцій зменшується.
 - Г. Зі збільшенням номінального ВВП попит на гроші для операцій зменшується.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
36. Якщо номінальний ВВП зменшиться, то:
- А. І попит на гроші для операцій, і сукупний попит на гроші не зміняться.
 - Б. Попит на гроші для операцій збільшиться, тоді як сукупний попит на гроші зменшиться.
 - В. І попит на гроші для операцій, і сукупний попит на гроші збільшаться.
 - Г. І попит на гроші для операцій, і сукупний попит на гроші зменшаться.
 - Д. Усі твердження неправильні.

37. Зі зниженням реальної процентної ставки:

- А. Попит на гроші для операцій збільшиться, а сукупний попит на гроші не зміниться.
- Б. Попит на гроші для операцій зменшиться, а сукупний попит на гроші збільшиться.
- В. Попит на гроші для операцій не зміниться, а сукупний попит на гроші збільшиться.
- Г. Попит на гроші як активи збільшиться, а сукупний попит на гроші не зміниться.
- Д. Попит на гроші як активи не зміниться, а сукупний попит на гроші збільшиться.

38. Що не є складовою сучасної грошової системи:

- А. Найменування грошової одиниці.
- Б. Види державних паперових грошових знаків і розмінної монети, що мають законну платіжну силу.
- В. Регламентація безготівкового грошового обігу.
- Г. Державний апарат, що регулює грошовий обіг.
- Д. Золотий вміст грошової одиниці.

39. Кількісне рівняння обігу не містить:

- А. Кількості грошей в обігу.
- Б. Швидкості обігу грошей.
- В. Рівня цін.
- Г. Номінальної процентної ставки.
- Д. Обсягу національного продукту в реальному вираженні.

40. Яке твердження неправильне:

- А. Операційний попит на гроші не залежить від процентної ставки.
- Б. Попит на гроші як активи обернено пропорційний до процентної ставки.
- В. Зі зниженням реальної процентної ставки попит на реальні грошові залишки зростає.

Г. Зменшення доходу за даної пропозиції грошей підвищує рівноважну процентну ставку.

Д. Підвищення облікової ставки знижує заінтересованість комерційних банків в отриманні додаткових резервів через позику в центральному банку.

41. Різницею між номінальною і реальною процентною ставкою є:

А. Податок.

Б. Інфляція.

В. Сеньйораж.

Г. Чистий експорт.

Д. Усі відповіді неправильні.

42. Із рівняння Фішера випливає, що зростання рівня інфляції на один відсоток збільшує на один відсоток:

А. Реальну процентну ставку.

Б. Пропозицію грошей.

В. Номінальну процентну ставку.

Г. Номінальний обмінний курс.

Д. Усі відповіді неправильні.

43. «Шокова терапія» не передбачає заходів з боку держави:

А. Скорочення податкових ставок.

Б. Подорожчання кредиту.

В. Зменшення середніх витрат виробництва.

Г. Зменшення витрат на соціальні програми.

44. Поновлення темпів інфляції має назву:

А. Дефляція.

Б. Дезінфляція.

В. Ре інфляція.

Г. Рефляція.

45. Знецінення грошової одиниці порівняно з валютами інших держав має назву:
- А. Ревальвація.
 - Б. Девальвація.
 - В. Нуліфікація.
 - Г. Деномінація.
46. Ефект «Олівера-Танзі» пов'язаний з:
- А. Подешевшенням кредиту.
 - Б. Знеціненням доходів громадян внаслідок інфляції.
 - В. Зменшенням податкових надходжень до бюджету.
 - Г. Уповільненням темпів інфляції.

III. Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

1.	А	Б	В	Г
	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильні
	тільки 2, 3,	тільки 1,	тільки 3, 4,	усі варіанти.

Макроекономічні моделі будуються для:

- 1) точного відображення процесів, що відбуваються у національній економіці;
- 2) виявлення принципових економічних зв'язків;
- 3) економічного прогнозування;
- 4) аналізу діяльності окремих економічних суб'єктів.

2.	А	Б	В	Г
	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильні
	тільки 1,	тільки 2, 4,	тільки 3,	усі варіанти.

Державні трансфертні платежі – це:

- 1) частина національного доходу;
- 2) видатки уряду на наймання працівників у державний сектор;
- 3) виплати уряду домогосподарствам, не обумовлені їхньою участю у процесі виробництва;
- 4) виплата пенсій.

4. Що не належить до факторних доходів?
- А. Заробітна плата.
 - Б. Пенсія.
 - В. Прибуток.
 - Г. Рента.
5. Основними показниками доходів населення є:
- А. Номінальний (нарахований) дохід.
 - Б. Валовий дохід.
 - В. Дохід, що залишається в розпорядженні (чистий дохід).
 - Г. Реальний дохід.
6. Коефіцієнт Джині характеризує:
- А. Залежність між кількістю членів сім'ї та загальним рівнем їх доходів.
 - Б. Ступінь нерівності розподілу суспільних доходів.
 - В. Ступінь диференціації доходів працівників різних галузей.
 - Г. Залежність між розміром доходу та рівнем споживання.
7. Як називається сумарний дохід, що отримують власники факторів виробництва за рік:
- А. Валовий національний дохід.
 - Б. Валовий внутрішній дохід.
 - В. Дохід, що залишається в розпорядженні.
 - Г. Особисті доходи громадян.
8. Співвідношення між заощадженнями і споживанням наявного доходу визначається:
- А. Рішенням голови сім'ї.
 - Б. Розмірами доходів.
 - В. Планами на майбутнє.
 - Г. Розмірами доходів і рівня банківського проценту.

9. Відповідно до «основного психологічного закону» Дж. М. Кейнса зі зростанням доходів темпи приросту споживання:
- А. Випереджають темпи приросту прибутків.
 - Б. Збільшуються, але не тією мірою, що й прибутки.
 - В. Залишаються на старому рівні.
 - Г. Зменшуються відносно приросту прибутків.
 - Д. Правильні відповіді – Б і Г.
10. Якщо за кейнсіанською теорією споживання дохід зростає, то:
- А. Гранична схильність до споживання падає.
 - Б. Гранична схильність до споживання зростає.
 - В. Середня схильність до заощадження падає.
 - Г. Середня схильність до заощадження зростає.
 - Д. Усі відповіді правильні.
11. На обсяг інвестиційного попиту впливає:
- А. Рівень відсоткової ставки.
 - Б. Оптимістичні або песимістичні очікування підприємств.
 - В. Рівень технологічних змін у виробництві.
 - Г. Рівень завантаження виробничого обладнання.
12. На інвестиційний попит не впливає:
- А. Багатство.
 - Б. ВВП.
 - В. Очікування підприємств.
 - Г. Податок на прибуток, одержаний від реалізації інвестиційного проекту.
13. Якщо номінальна відсоткова ставка стабільна, а ціни зростають, то сукупний попит та інвестиції:
- А. Зменшиться.
 - Б. Не зміниться.
 - В. Збільшиться.
 - Г. Усі відповіді неправильні.

14. Якщо реальна відсоткова ставка збільшиться, то:
- А. Крива інвестиційного попиту зміститься вправо.
 - Б. Крива інвестиційного попиту зміститься вліво.
 - В. Інвестиційні витрати зменшаться.
 - Г. Інвестиційні витрати збільшаться.
15. Крива сукупного попиту на інвестиції зміщується вправо внаслідок:
- А. Зниження відсоткової ставки комерційних банків.
 - Б. Зростання відсоткової ставки комерційних банків.
 - В. Зростання податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.
 - Г. Зниження податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.
16. Чистий прибуток, отриманий від інвестування, визначається як:
- А. Валовий прибуток мінус податок на прибуток.
 - Б. Валовий прибуток мінус відсотки за кредит.
 - В. Валовий прибуток мінус податок на прибуток мінус відсотки за кредит.
 - Г. Усі відповіді неправильні.
17. Гранична ефективність капіталу залежить від:
- А. Граничної схильності до споживання.
 - Б. Норми амортизації.
 - В. Норми прибутковості капіталу.
 - Г. Вартості капіталу;
18. Бажаний обсяг основного капіталу в неокласичній функції інвестицій залежить від:
- А. Граничної ефективності капіталу.
 - Б. Очікуваних обсягів прибутку.
 - В. Очікуваних обсягів виробництва.
 - Г. Граничних витрат на капітал.

19. З наведених визначень правильними є такі:
- А. У разі збільшення автономних інвестицій крива інвестиційного попиту зміщується вліво.
 - Б. У довгостроковому періоді динаміка інвестицій підпорядковується динаміці заощаджень.
 - В. Між процентною ставкою та попитом на інвестиції існує обернена залежність.
 - Г. Процентна ставка є основним чинником, від якого залежить величина автономних інвестицій.
20. Згідно з кейнсіанською теорією рівновага між заощадженнями та інвестиціями досягається завдяки:
- А. Зміні норми амортизації.
 - Б. Коливанням процентної ставки.
 - В. Зниженню середньої схильності до споживання.
 - Г. Коливанням доходу відносно його потенційного ВВП.
21. Який захід не можна використовувати для подолання рецесійного розриву:
- А. Зниження рівня оподаткування.
 - Б. Збільшення державних закупівель товарів і послуг.
 - В. Підвищення обмінного курсу національної валюти.
 - Г. Зниження процентної ставки.
 - Д. Підвищення заробітної плати державних працівників.
22. «Кейнсіанський хрест» – це перетин:
- А. Лінії запланованих видатків та бісектриси.
 - Б. Функції заощаджень та кривої інвестицій.
 - В. Лінії запланованих видатків та кривої інвестицій.
 - Г. Кривої інвестицій та бісектриси.
 - Д. Усі твердження неправильні.

23. Який захід не можна використовувати для подолання інфляційного розриву:
- А. Зниження норми резервування.
 - Б. Підвищення облікової ставки.
 - В. Продаж державних цінних паперів.
 - Г. Підвищення рівня оподаткування.
 - Д. Підвищення обмінного курсу національної валюти.
24. Мультиплікатор витрат не спрацьовує, якщо:
- А. Національна економіка переживає спад.
 - Б. Економічна політика уряду помилкова.
 - В. Національна економіка досягла повної зайнятості.
 - Г. Знижується ефективність використання ресурсів у національній економіці.
 - Д. Чистий експорт є від'ємною величиною.
25. Найбільш суттєвий фактор економічного зростання – це:
- А. Технологічні зміни в виробництві.
 - Б. Збільшення об'єму капіталу .
 - В. Збільшення кількості зайнятих в виробництві.
 - Г. Економічна політика держави.
26. Економічне зростання може бути проілюстроване:
- А. Зміщенням кривої виробничих можливостей вправо.
 - Б. Зміщенням кривої виробничих можливостей вліво.
 - В. Рухом по кривій виробничих можливостей.
 - Г. Рухом від точки всередині кривої виробничих можливостей до точки на кривій.
27. У моделі «AD-AS» економічне зростання може бути представлене як:
- А. Зміщення вліво кривої AS.
 - Б. Незмінність стану кривих.
 - В. Зміщення вліво кривої AD.
 - Г. Зміщення вправо кривої AS.

28. Неокейнсіанські моделі економічного зростання ґрунтуються на:
- А. Сукупній пропозиції.
 - Б. Сукупному попиті.
 - В. Розвинутій фіскальній системі.
 - Г. Розвинутій грошово-кредитній системі.
29. Якщо результати розвитку національної економіки зростають швидше, ніж вкладені затрати, то це зростання:
- А. Інтенсивне.
 - Б. Екстенсивне.
 - В. Інноваційне.
 - Г. Прогресивне.
30. Економічне зростання вимірюється:
- А. Приростом грошової маси.
 - Б. Приростом реального ВВП.
 - В. Зниженням рівня цін.
 - Г. Зниженням рівня безробіття.
31. Визначальними факторами економічного зростання в моделі Солоу є:
- А. Технічний прогрес.
 - Б. Капіталоозброєність.
 - В. Зростання населення країни.
 - Г. Покращення екологічної ситуації.
32. Що з наведеного не впливає на зростання продуктивності праці:
- А. Збільшення чисельності працівників.
 - Б. Рівень освіти і кваліфікації працівників.
 - В. Рівень організації виробництва.
 - Г. Технологічні зміни у виробництві?

33. Цільовою функцією моделі Солоу є:
- А. Зростання капіталоозброєності.
 - Б. Зростання обсягів виробництва.
 - В. Зростання продуктивності праці.
 - Г. Зростання заощаджень.
34. Стійкий рівень капіталоозброєності в моделі Солоу досягається, якщо:
- А. Норма заощаджень дорівнює нормі споживання.
 - Б. Інвестиції дорівнюють заощадженням.
 - В. $AD = AS$.
 - Г. Капітал, що інвестується, дорівнює капіталу, що вибуває.

III. Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

1.	А	Б	В	Г
	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно
	тільки 1, 5,	тільки 1, 2,	тільки 3,	усе, крім 4.

Якщо заощадження більші, ніж заплановані інвестиції, то:

- 1) фактичні заощадження зростають;
- 2) обсяг національного виробництва збільшується;
- 3) фактичні заощадження зрівнюються зі змінами інвестицій у запаси;
- 4) інвестиції у запаси зростають;
- 5) інвестиції у запаси зменшуються.

2.	А	Б	В	Г
	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно	якщо правильно
	тільки 2, 3,	тільки 1, 2,	тільки 4,	усе, крім 5.

Який з економічних параметрів не є проциклічним:

- 1) завантаження виробничих потужностей;
- 2) пропозиція грошей;
- 3) прибуток ділових підприємств;
- 4) рівень безробіття;
- 5) усі параметри є проциклічними.

3. А Б В Г
- якщо правильно якщо правильно якщо правильно якщо правильно
- тільки 2, 3, тільки 1, 2, тільки 3, усе, крім 4.

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести:

- 1) надлишкову зайнятість, яка склалася ще в умовах адміністративно-командної системи;
- 2) зайнятих, що вимушено працювали неповний робочий час;
- 3) працівників, що перебували у примусових відпустках без збереження або часткового збереження заробітної плати;
- 4) незадоволених умовами праці, що шукають кращої роботи.

IV. Встановіть відповідність між термінами і наведеними нижче визначеннями:

1. Терміни:

- А. Мультиплікатор видатків.
- Б. Повний мультиплікатор.
- В. Ефект мультиплікатора.
- Г. Простий мультиплікатор.
- Д. Мультиплікатор.

Визначення:

1. Коефіцієнт, на який треба помножити зміну в сукупних видатках, щоб визначити підсумкову зміну рівноважного ВВП.
2. Відношення зміни рівноважного ВВП до зміни будь-якого компонента сукупних видатків.
3. Мультиплікатор, котрий ураховує всі видатки з потоку «видатки – доходи».
4. Багаторазовий вплив, який зміна сукупних видатків чинить на рівноважний ВВП.
5. Мультиплікатор, що ураховує лише один канал витікань – заощадження.
6. Величина зміни податкових вилучень зі зміною ВВП на одну грошову одиницю.

2. Терміни:

- А. Сукупні видатки.
- Б. «Кейнсіанський хрест».
- В. Рівноважний ВВП.
- Г. Рецесійний розрив.
- Д. Інфляційний розрив.

Визначення:

- 1. Величина, на яку мають скоротитися сукупні видатки, щоб зменшити рівноважний ВВП до рівня повної зайнятості.
- 2. Проста графічна модель, яка виявляє мультиплікативне збільшення сукупного доходу зі зміною видатків та показує рівноважний ВВП.
- 3. Загальна сума видатків усіх покупців на кінцеві товари і послуги, вироблені національною економікою.
- 4. Обсяг національного виробництва, якому відповідають сукупні видатки, достатні для закупівлі усієї продукції, виготовленої у поточному періоді.
- 5. Величина, на яку мають зрости сукупні видатки, аби підвищити рівень ВВП до рівноважного за повної зайнятості.
- 6. Рівновага на товарних ринках.

V. Установіть правильну послідовність, подавши нумерацію цифрами

- 1. Валовий випуск – це
 - 1) послуг, вироблених за рік;
 - 2) сукупна ринкова;
 - 3) резидентами країни;
 - 4) в базових цінах;
 - 5) вартість усіх товарів та.
- 2. Стагфляція – це
 - 1) супроводжується;
 - 2) інфляція, що;
 - 3) безробіття і;
 - 4) падіння виробництва;
 - 5) високим рівнем.

3. Заощадження – це

- 1) споживання;
- 2) після;
- 3) яка не використовується;
- 4) частка доходу;
- 5) оподаткування;
- 6) на.

VI. Заповніть пропуски у наведених нижче визначеннях необхідними словами та формулами:

1. Вилучення – це частина _____ доходу, яка _____ на сукупні витрати.
2. Автономні заощадження – це заощадження, яке не залежить від _____
3. Запишіть формулу мультиплікатора видатків.
4. Запишіть формулу розрахунку інфляційного розриву.
5. Запишіть формулу розрахунку рецесійного розриву.

VII. Тест-задачі

1. Якщо ВВП країни у 2005 році становив 15000. грошових одиниць, а у 2006 році – 15450. гр. од., то темп його приросту за цей період дорівнюватиме (x%):
 - А. 3,0.
 - Б. 103.
 - В. 2,91.
 - Г. 1,45.
 - Д. 145.
2. Якщо рівень інфляції становить 10%, то скільки років знадобиться для її здвоєння?
 - А. 7.
 - Б. 10.
 - В. 8.
 - Г. 8,75.
 - Д. 6,8.

3. Кейнсіанці вважають, що падіння відсоткової ставки призводить до зниження швидкості грошового обігу.

А. Так.

В. Ні.

4. Імпорт належить до економічних вилучень.

А. Так.

В. Ні.

5. Підсумок платіжного балансу, строго кажучи, завжди складає нуль.

А. Так.

В. Ні.

6. Метою введення імпортного мита є скорочення імпорту, за для захисту національного виробника.

А. Так.

В. Ні.

II. Виберіть правильну відповідь

1. Якщо сучасна економіка є регульованою, то чи є необхідність використовувати ринковий механізм?

А. Ринковий механізм у регулюванні національної економіки не потрібен.

Б. Ринковий механізм має використовуватись в органічній єдності з державними регуляторами.

В. Ринковий механізм має використовуватись тільки в окремих галузях народного господарства.

Г. Усі відповіді неправильні.

2. Класичній теорії державного невтручання відповідає таке положення:

А. Інтереси інвесторів і власників заощаджень не збігаються.

Б. Основним регулятором ринкової економіки є сукупний попит.

В. Заробітна плата і ціни на товари і природні ресурси не гнучкі.

Г. Ринкова економіка здатна до саморегулювання.

3. Теорія державного регулювання економіки, що спирається на механізми фіскальної і грошової політики при відносно самостійному функціонуванні ринкової економіки:

А. Класична теорія.

Б. Історична школа.

В. Теорія етатизму.

Г. Кейнсіанська теорія

4. У ролі кого виступає держава в схемі кругообороту ресурсів, доходів і продуктів:

А. Виробника ресурсів і продуктів.

Б. Споживача ресурсів і продуктів.

В. Отримувача податків.

Г. В усіх перелічених?

5. Концепція функціональних фінансів віддає перевагу:

А. Зменшенню бюджетного дефіциту.

Б. Економічній стабілізації.

В. Збалансуванню бюджету.

Г. Усі відповіді помилкові?

6. Ефект витиснення передбачає, що:

А. Споживання зростає, а обсяг інвестицій зменшується.

Б. Імпорт витискується вітчизняними товарами.

В. Зростання державних витрат приводить до зменшення приватних інвестицій.

Г. Збільшення приватних інвестицій приводить до зменшення державних витрат.

7. На обсяг якого з елементів ВВП найбільше впливає зміна відсоткової ставки:

А. Споживчі витрати.

Б. Інвестиції.

В. Державні витрати.

Г. Чистий експорт.

8. Щоб збільшити грошову пропозицію, НБУ повинен:

А. Купити державні облігації.

Б. Продати державні облігації.

В. Підвищити резервну норму.

Г. Провести грошову реформу?

9. За умов змішаної економіки закритого типу сукупні видатки визначають як суму:
- А. Споживання домогосподарств і приватних інвестицій.
 - Б. Чистого експорту, приватних інвестицій, споживання домогосподарств, державних видатків.
 - В. Споживання домогосподарств, приватних інвестицій, державних видатків.
 - Г. Споживання домогосподарств і державних видатків?
10. Фіскаль політика буде рестрикційною у разі:
- А. Зменшення видатків на утримання державного апарату.
 - Б. Збільшення обсягу державних закупівель товарів і послуг.
 - В. Збільшення обсягу соціальних видатків.
 - Г. Зменшення державних видатків.
 - Д. Усі твердження неправильні.
11. Стимулювальна стабілізаційна політика спрямована на:
- А. Досягнення бездефіцитного державного бюджету.
 - Б. Стабілізацію обмінного курсу національної валюти.
 - В. Зниження темпів інфляції.
 - Г. Збільшення обсягу виробництва і рівня зайнятості.
 - Д. Усі твердження неправильні.
12. Первинний дефіцит державного бюджету – це різниця між:
- А. Величиною поточного дефіциту бюджету і сплатою процентів за державний борг.
 - Б. Поточними державними надходженнями і видатками.
 - В. Надходженнями за повної зайнятості й за наявних податкових ставок і фактичними видатками.
 - Г. Фактичним і структурним дефіцитом.
 - Д. Усі твердження неправильні.

III. Встановити відповідність у вигляді комбінації цифр і бук

1. А. Мультиплікатор податків.
Б. Циклічне бюджетне сальдо.
В. Потенційне бюджетне сальдо.
Г. Фактичне бюджетне сальдо.
Д. Автономні чисті податки.
Є. Мультиплікатор збалансованого бюджету.
1. Різниця між фактичним і потенціальним сальдо.
2. Коефіцієнт, який показує, на скільки одиниць обернено змінюється ВВП за дискреційної зміни чистих податків на одиницю.
3. Сальдо державного бюджету, яке визначається як різниця між фактичними чистими податками і державними витратами.
4. Коефіцієнт, який показує, на скільки одиниць змінюється ВВП за зміни державного бюджету на одиницю.
5. Чисті податки, обсяг яких не залежить від ВВП як податкової бази.
6. Сальдо державного бюджету, яке забезпечується в умовах повної зайнятості; чисті податки визначаються на базі потенційного ВВП.
7. Різниця між чистими податками та величиною державних витрат.
2. А. Пропозиція грошей.
Б. Грошова база.
В. Автоматичні стабілізатори.
Г. Політика дешевих грошей.
Д. Об'єкт оподаткування.
1. Заходи зі збільшення пропозиції грошей у країні.
2. Показник, який містить готівку на руках у населення і банківські резерви.
3. Кількість грошей, наявна в національній економіці на певний момент часу.
4. Автоматичні чисті податки, які обернено впливають на ВВП і в такий спосіб можуть стабілізувати економіку країни.

5. Величина, на яку мають скоротитися сукупні видатки, щоб зменшити рівно-важний ВВП до рівня повної зайнятості.
6. Усе те, з чого стягується податок (заробітна плата, прибуток підприємств, кількість землі тощо).

III. Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

1.	А	Б	В	Г
	якщо правильно тільки 1,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильні усі варіанти.

Фіскальна політика буде дискреційною, якщо зміняться такі параметри:

- 1) знизяться ставки оподаткування;
- 2) підвищаться ставки оподаткування;
- 3) збільшаться податкові надходження за незмінної прогресивної шкали оподаткування.

2.	А	Б	В	Г
	якщо правильно тільки 1, 2	якщо правильно тільки 3,	якщо правильно тільки 3, 4,	якщо правильні усі варіанти.

Зовнішня заборгованість країни – це наслідок:

- 1) прямих зовнішніх інвестицій в економіку країни;
- 2) продажу матеріальних активів іноземцям;
- 3) позичання країною коштів за кордоном;
- 4) продажу фінансових активів за кордон.

IV. Установіть правильну послідовність, подавши нумерацію цифрами

1. Монетарна політика – це

- 1) зменшення;
- 2) пропозиції грошей;
- 3) у країні;
- 4) обмеження;
- 5) або;
- 6) заходи зі;
- 7) зростання.

2. Одиниця оподаткування – це

- 1) оподаткування;
- 2) виміру;
- 3) об'єкта;
- 4) одиниця.

V. Тест-задачі (max – 10 балів)

1. Якщо гроші для угод роблять у середньому 5 обертів на рік, то кількість грошей, що необхідна для обслуговування обміну, на який пред'явлено попит:

- А. У 5разів більша за номінальний обсяг ВВП.
- Б. Становить 20% номінального ВВП.
- В. Дорівнює відношенню 5/номінальний ВВП.
- Г. Дорівнює відношенню 20%/номінальний ВВП.
- Д. Дорівнює відношенню 20%/5.

2. Якщо номінальний ВВП становить 4000 млрд. грошових одиниць, а обсяг попиту на гроші для угод становить 800 млрд. грошових одиниць, то:

- А. Попит на гроші з боку активів становить 3200 млрд. гр. од.
- Б. Загальний попит на гроші становить 4800 млрд. гр. од.
- В. У середньому, кожна грошова одиниця обертається 5 разів на рік.
- Г. Попит на гроші з боку активів становить 4800 млрд. гр. од.

VI. Графічні тестові завдання

1. Дайте графічний аналіз рівноваги на грошовому ринку, якщо рівень процентної ставки змінюється від r_0 до r_1 , а пропозиція грошей незмінна.
2. Намалуйте криву Лаффера та поясніть її економічну сутність.

VII. Заповніть пропуски у визначеннях необхідними словами та формулами

1. Крива Лоренца – це крива, яка характеризує _____ між домогосподарствами (сім'ями) певної країни.
2. Запишіть формулу депозитного мультиплікатора _____.

3. Запишіть формулу, за якою визначається фактичне бюджетне сальдо _____.
4. За якою формулою визначається дефіцит державного бюджету _____.
5. Запишіть формулу, за якою визначається мультиплікатор збалансованого бюджету _____.
6. Середня податкова ставка _____.
7. Запишіть формулу, за якою визначається зміна грошової пропозиції з урахуванням депозитного мультиплікатора _____.

ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність

I. Чи правильні наступні твердження?

1. За інших рівних умов підвищення рівня реальної процентної ставки в країні зменшує її чисті іноземні інвестиції.
- А. Так. В. Ні.
2. Якщо внутрішні видатки більші за обсяг національного продукту, то чистий експорт є від'ємною величиною.
- А. Так. В. Ні.
3. Експорт товарів відображають у підрозділі «Дебет» платіжного балансу, а збільшення іноземної валюти на ту саму суму – у підрозділі «Кредит».
- А. Так. В. Ні.
4. Чистий експорт – це кількість іноземної валюти, яку потребують іноземці для купівлі вітчизняного чистого експорту.
- А. Так. В. Ні.

II. Виберіть правильну відповідь

1. Політика протекціонізму впроваджується урядом з метою:
- А. Захисту національних виробників від іноземної конкуренції.
 - Б. Скорочення споживання імпортованих товарів.
 - В. Запобігання демпінгу.
 - Г. Забезпечення економічної безпеки країни.
 - Д. Усі відповіді правильні.

2. Які з наступних інструментів державного регулювання зовнішньої торгівлі відносяться до тарифних:
- А. Імпортне мито.
 - Б. «Добровільне» обмеження.
 - В. Квота.
 - Г. Ліцензія.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
3. Співвідношення між валютними надходженнями в країну і платежами, які країна здійснює за кордон за певний період виражає:
- А. Торговельний баланс.
 - Б. Державний бюджет.
 - В. Платіжний баланс.
 - Г. Рахунок капіталу.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
4. Активне сальдо платіжного балансу утворюється, якщо:
- А. Валютні надходження від зовнішніх операцій перевищують валютні витрати.
 - Б. Валютні надходження дорівнюють валютним витратам.
 - В. Торговельний баланс є від'ємним.
 - Г. Валютні витрати перевищують валютні надходження.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
5. Збалансованість руху капіталу і поточного рахунку означає, що:
- А. При збільшенні сальдо рахунку капіталу сальдо поточного рахунку також збільшується.
 - Б. Рахунок капіталу і рахунок поточних операцій в сумі дорівнюють нулю.
 - В. Рахунок капіталу і рахунок поточних операцій в сумі дорівнюють чистому експорту.
 - Г. Рахунок капіталу і рахунок поточних операцій збалансовують державний бюджет.
 - Д. Усі відповіді неправильні.

6. Якщо імпорт перевищує експорт, рахунок руху капіталу буде додатним, оскільки:
- А. Інвестиції повинні дорівнювати заощадженням, а це означає, що і рахунок руху капіталу завжди буде мати додатне сальдо.
 - Б. Додатне сальдо рахунку руху капіталу означає, що заощадження перевищують інвестиції.
 - В. Країна бере позики за кордоном, що дозволяє їй імпортувати більше ніж експортувати, а також робити більше інвестицій ніж заощаджень.
 - Г. Іноземні експортери збільшують заощадження за рахунок коштів, отриманих від експорту своєї продукції в дану країну.
 - Д. Усі відповіді неправильні.
7. Яка з операцій збільшить додатне сальдо балансу поточних операцій України:
- А. Україна уклала бартерну угоду з Росією на постачання труб на суму 1 млн. дол.. Вона отримає газ на ту ж суму.
 - Б. Україна отримала позику у США на придбання обладнання для реконструкції заводу будівельних матеріалів на суму 500 млн. дол..
 - В. Україна продає літак Індії вартістю 1 млн. дол. за банківський депозит на ту ж суму.
 - Г. Україна купує 10 тис. тролейбусів у Словацькій республіці на суму 5 млн. дол.
 - Д. Усі відповіді правильні.
8. Зростання дефіциту платіжного балансу країни:
- А. Збільшує валютні резерви ЦБ.
 - Б. Зменшує валютні резерви ЦБ.
 - В. Збільшує обсяг грошової маси в країні.
 - Г. Не впливає на обсяг грошової маси в країні.
 - Д. Усі відповіді неправильні.

9. У випадку, коли валютний курс встановлюється як 1 долар США = 5,05 грн., має місце:

- А. Крос-котирування.
- Б. Пряме котирування.
- В. Обернене котирування.
- Г. Усі відповіді правильні.
- Д. Усі відповіді неправильні.

10. Для валютного демпінгу характерним є:

- А. Експортер, купуючи товари на внутрішньому ринку за цінами, що підвищилися під впливом інфляції, продає їх на зовнішньому ринку за більш стійку валюту за цінами нижче середньосвітових.
- Б. Джерелом зниження експортних цін служить курсова різниця, що виникає при обміні вирученої більш стійкої іноземної валюти на знецінену національну.
- В. Вивіз товарів у масовому масштабі забезпечує над прибуток експортерів.
- Г. Усі відповіді правильні.
- Д. Усі відповіді неправильні.

11. Рахунок поточних операцій платіжного балансу включає:

- А. Чистий дохід від інвестицій.
- Б. Чисті капітальні трансферти.
- В. Чистий імпорт капіталу.
- Г. Чисті поточні трансферти?

12. У моделі відкритої економіки взаємодіють:

- А. Домогосподарства й держава.
- Б. Іноземні суб'єкти й держава.
- В. Держава, іноземні суб'єкти, національні домогосподарства і підприємства.
- Г. Підприємства, держава і домогосподарства?

13. Ключова відмінність між моделлю IS-LM та моделлю Манделла-Флемінга полягає в тому, що:
- А. У моделі Манделла-Флемінга рівень цін є змінним.
 - Б. У моделі Манделла-Флемінга економіка країни є малою відкритою економікою.
 - В. Модель Манделла-Флемінга не використовують для оцінки впливів монетарної та фіскальної політики.
 - Г. Модель Манделла-Флемінга розглядає взаємодію ринків інакше, ніж модель IS-LM.
 - Д. Усі твердження неправильні.
14. Із моделі Манделла-Флемінга випливає, що в системі координат ($Y - e$) крива LM унаслідок підвищення обмінного курсу:
- А. Переміщуватиметься ліворуч.
 - Б. Переміщуватиметься праворуч.
 - В. Стане крутішою
 - Г. Буде стабільнішою.
 - Д. Усі твердження неправильні.
15. Яке твердження з позиції теорії Гекшера-Оліна неправильне:
- А. Країни експортуватимуть ті товари, виробництво яких потребує значних витрат відносно надлишкових факторів.
 - Б. Країни імпортуватимуть товари, у виробництві яких довелося б широко використовувати відносно дефіцитні фактори.
 - В. Якщо відношення між кількістю даного фактора та іншими факторами в країні вище, ніж в інших країнах, то цей фактор є відносно надлишковим для даної країни.
 - Г. Ціна надлишкового фактора у країні буде нижчою порівняно з іншими країнами.
 - Д. Відносна ціна продукту, у виробництві якого у країні використовують дешевший фактор виробництва більшою мірою, ніж інші фактори, буде вищою, ніж деінде.

16. Що не є визначником «національного ромба» в концепції міжнародної спеціалізації країни Майкла Портера:
- А. Кількість і якість певних факторів виробництва.
 - Б. Умови внутрішнього попиту, його кількісні і якісні параметри.
 - В. Наявність у національній економіці високо розвинутих суміжних галузей, що забезпечують експортноорієнтовані виробництва сировиною, матеріалами, напівфабрикатами, інформацією тощо.
 - Г. Правильне співвідношення державного і приватного секторів у національній економіці.
 - Д. Стратегія і структура фірм, рівень і характер конкуренції на внутрішньому ринку.

17. Яке твердження неправильне:

- А. Дедалі важливішу роль у міжнародній торгівлі відіграють «азійські тигри».
- Б. Рівень заборгованості країни вважають дуже високим, якщо він більший за її річний ВВП.
- В. Рівновага у світовій торгівлі, згідно з моделлю двох країн, досягається в точці, у якій крива торговельних можливостей однієї країни перетинається з кривою торговельних можливостей іншої.
- Г. Теорему Рибчинського підтверджує так звана «голандська хвороба».

III. Виберіть літеру, яка відповідає правильному варіанту відповіді

1.	А	Б	В	Г
	якщо правильно тільки 1,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильні усі варіанти.

При розрахунку складного мультиплікатора витрат у відкритій економіці необхідно знати наступні показники:

- 1) гранична схильність до імпорту;
- 2) гранична схильність до споживання;
- 3) ставка оподаткування;

2.	А	Б	В	Г
	якщо правильно тільки 1,	якщо правильно тільки 1, 4,	якщо правильно тільки 2, 3,	якщо правильні усі варіанти.

До основних форм міжнародних економічних відносин слід віднести:

- 1) міжнародну торгівлю;
- 2) міжнародні спортивні змагання;
- 3) розвиток індустріалізації виробництва;
- 4) міжнародні валютно-фінансові відносини.

VI. Встановіть відповідність у вигляді комбінації цифр і букв

1. Терміни:

- А. Абсолютна перевага.
- Б. Порівняльна перевага.
- В. Фритредерство.
- Г. Демпінг.
- Д. Протекціонізм.

Визначення:

1. Продаж товарів за ціною, нижчою від витрат на міжнародних ринках.
2. Здатність країни виробляти товар або послугу з нижчими витратами ресурсів, ніж інші торговельні партнери.
3. Зведення перешкод на шляху вільної торгівлі.
4. Країна має порівняльну перевагу у виробництві продукту, якщо вона виробляє цей продукт із нижчою альтернативною вартістю, ніж потенційний торговельний партнер.
5. Відсутність штучних (створених урядом) бар'єрів на шляху торгівлі між окремими особами і фірмами різних країн.
6. Вигоди від зовнішньої торгівлі розподіляються пропорційно.

2. Терміни:

- А. Імпорт.
- Б. Експорт.
- В. Структура експорту.
- Г. Експортний потенціал країни.
- Д. Крива торговельних можливостей.

Визначення:

1. Обсяг виробленої продукції, який країна може продати на світовому ринку без будь-якої шкоди для задоволення внутрішніх потреб.
2. Крива, яка показує варіанти спеціалізації країни на виробництві одного продукту з наступним обміном (експортом) для отримання іншого продукту.
3. Товари та послуги, котрі країна купує в інших країнах.
4. Питома вага різних товарних груп у загальному обсязі експорту.
5. Відношення експортних цін країни до її імпорتنих цін.
6. Товари і послуги, які їх одна країна продає іншим країнам.

Порядок і критерії оцінювання тестового контролю знань, навичок та вмінь студентів

Тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу.

Тестові завдання закритої форми

Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типу «так – ні»; «правильно – неправильно» тощо. **Оцінюються 1 бал.**

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу «так – ні». Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. **Оцінюються в 1 бал.**

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу «як правило», «звичайно», «частіше за все», «головна причина», «найбільш часто», «найчастіше». **Оцінюються в 2 бали.**

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовують для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. **Оцінюються в 2 бали.**

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три, ...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. **Оцінюються в 2 бали.**

Тестові завдання на відповідність (на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. **Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.**

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. **Оцінюються в 5 балів.**

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями «правильно – неправильно» використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо. Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. **Оцінюються в 5 балів.**

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником «тому, що», є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. **Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.**

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. **Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.**

Тестові завдання відкритого типу

Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. **Оцінюються – в 1 бал – одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.**

2.3. ТИПОВІ ЗАДАЧІ ТА ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Задача 1. Визначити величину ВВП, якщо:

Валовий випуск (ВВ)	– 1000 од.
Матеріальні витрати (МЗ)	– 500 од.
Непрямі (продуктові) податки (Тк)	– 200 од.
Субсидії (З)	– 100 од.

Вирішення:

$$\text{ВВП} = \text{ВВ} - \text{МЗ} + \text{Тк} - \text{З} = 1000 - 500 + 200 - 100 = 600 \text{ од.}$$

Задача 2. Визначити величини валового національного доходу (ВНД) і валового національного розташовуваного доходу (ВНРД), якщо:

1) факторні доходи резидентів за рубежем	– 400 од.;
2) факторні доходи нерезидентів у даній країні	– 500 од.;
3) трансферти нерезидентів резидентам	– 100 од.;
4) трансферти резидентів нерезидентам	– 200 од.;
5) ВВП країни	– 1000 од.

Вирішення:

$$\text{ВНД} = 5) + 1) - 2) = 1000 + 400 - 500 = 900 \text{ од.}$$

$$\text{ВНРД} = \text{ВНД} + 3) - 4) = 900 + 100 - 200 = 800 \text{ од.}$$

Задача 3. Визначити ВВП, ЧВП, НД, ОД і ОДПСП, якщо:

1) імпорт	– 50 гр. од.;
2) споживчі видатки	– 250 гр. од.;
3) державні видатки	– 100 гр. од.;
4) експорт	– 40 гр. од.;
5) амортизація	– 10 гр. од.;
6) чисті приватні внутрішні інвестиції	– 60 гр. од.;
7) непрямі податки	– 30 гр. од.;
8) індивідуальні податки	– 20 гр. од.;
9) валовий прибуток	– 200 гр. од.;
10) податки на прибуток	– 60 гр. од.;

11) чиста (нерозподілений прибуток) – 120 гр. од.

12) трансферти – 50 гр. од.

Вирішення:

$\text{ВНП} = 2) + (5) + 6)) + 3) + (4) - 1)) = 250 + (10 + 60) + 100 + (40 - 50) = 410$ гр. од.

$\text{ЧНП} = \text{ВНП} - 5) = 410 - 10 = 400$ гр. од.

$\text{НД} = \text{ЧНП} - 7) = 400 - 30 = 370$ гр. од.

$\text{ЛД} = \text{НД} - 10) - 11) + 12) = 370 - 60 - 120 + 50 = 240$ гр. од.

$\text{ЛДПУН} = \text{ЛД} - 8) = 240 - 20 = 220$ гр. од.

Задача 4. Номінальний ВВП – 2 млрд. гр. од. Ціни знизилися за рік на 10%.

Визначите дефлятор і реальний ВВП.

Вирішення:

$\text{Д (дефлятор)} = 0,9$.

$\text{Д (дефлятор)} = \text{ВВП}_{\text{номін.}} : \text{ВВП}_{\text{реал.}} \Rightarrow \text{ВВП}_{\text{реал.}} = \text{ВВП}_{\text{номін.}} : \text{дефлятор}$.

$\text{Реальний ВВП} = 2 : 0,9 = 2,2$ млрд. гр. од.

Задача 5.

Населення країни – 10 млн. чол.

Непрацевдатні й вибулі зі складу робочої сили – 2 млн. чіл.

Фрикційно безробітні – 0,4 млн. чол.

Структурно безробітні – 0,2 млн. чол.

Циклічно безробітні – 0,2 млн. чол.

Визначите рівні безробіття, зайнятості, природний рівень безробіття й рівень повної зайнятості.

Вирішення:

$\text{Рівень безробіття} = (0,4 + 0,2 + 0,2) : (10 - 2) \times 100\% = 10\%$.

$\text{Рівень зайнятості} = 100 - \text{рівень безробіття} = 100 - 10 = 90\%$.

$\text{Природний рівень безробіття} = (0,4 + 0,2) : (10 - 2) = 7,5\%$.

$\text{Рівень повної зайнятості} = 100 - \text{прир. рівень безробіття} = 92,5\%$.

Задача 6.

Номінальний ВВП	– 2 млрд. гр. од.
Ріст цін за рік	– 25%.
Фактичний рівень безробіття	– 10%.
Природний рівень безробіття	– 6%.

Визначити дефлятор, реальний ВВП, відносне відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП.

Вирішення:

Дефлятор = 1,25.

Реальний ВВП = Номінальний ВВП : дефлятор = 2 : 1,25 = 1,6 млрд. гр. од.

Відставання реального ВВП – за законом Оукена: 1% перевищення факт. рівня безробіття над її природним рівнем – 2,5% відставання реального ВВП від потенційного.

1% - 2,5%,

(10 - 6)% - x%,

x = 10%.

Ставимо нову пропорцію:

потенційний ВВП = x - 100%;

реальний ВВП = 1,6 - (100 - 10)%;

x = 1,78 млрд. гр. од.

Задача 7. Дефлятор 2001 року (I1) – 1,1. Дефлятор 2002 року (I2) – 1,21.

Визначите середньорічний темп інфляції й кількість років, необхідне для подвоєння цін.

Вирішення:

$T = (I2 - I1) : I1 \times 100 = (1,21 - 1,1) : 1,1 \times 100 = 10\%$.

ДО (кількість років, що потрібні для подвоєння цін) = 70 : T = 70 : 10 = 7 років.

Задача 8. Визначити депозитний мультиплікатор, якщо коефіцієнт готівки $cr = CU / D$. Норматив обов'язкових резервів rr становить 12%.

Вирішення:

$$m_d = 1 : rr,$$

$$m_d = 1 : 0,12 = 8,33.$$

Задача 9. Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становить 200 тис. гр. од., норматив обов'язкових резервів 10%.

Вирішення:

$$m_d = 1 : rr = 1 : 0,1 = 10;$$

$$\Delta M_s = \Delta D = \Delta D_0 \times m_d = 200000 \times 10 = 2 \text{ млн. гр. од.}$$

Задача 10. Депозити фізичних осіб становлять 100 тис. гр. од. Як зміниться грошова пропозиція, якщо норматив обов'язкових резервів становить 5%?

Вирішення:

$$m_d = 1 : rr = 1 : 0,05 = 20;$$

$$\Delta M_s = \Delta D_0 \times (m_d - 1) = 100000 \times (20 - 1) = 1900 \text{ тис. гр. од.}$$

Задача 11. Як зміниться грошова пропозиція, якщо активи комерційних банків зросли на 10 млн. гр. од., норматив обов'язкових резервів становить 10%, коефіцієнт готівки становить 0,2?

Вирішення:

$$m_m = (1 + cr) : (cr + rr) = (1 + 0,2) : (0,1 + 0,2) = 4;$$

$$\Delta M_s = \Delta H \times m_m = 10 \text{ млн. грн.} \times 4 = 40 \text{ млн. гр. од.}$$

Задача 12. Сумарні резерви комерційного банку складають 220 млн. гр. од. Депозити дорівнюють 950 млн. гр. од. Обов'язкова норма резервування депозитів складає 20%.

Як може змінитися пропозиція грошей, якщо банк вирішить використувати усі свої надлишкові резерви для видачі позичок?

Вирішення:

При нормі резервування $rr = 20\%$ сума обов'язкових резервів R , складе:

$$R = 950 \times 0,2 = 190 \text{ млн. гр. од.}$$

Отже, надлишкові резерви дорівнюють: $E = 220 - 190 = 30$ млн. гр. од. Якщо усі вони будуть використані для видачі позик, то додаткова пропозиція грошей може скласти: $\Delta M = 30 \times 1 : 0,2 = 150$ млн. гр. од.

У даному випадку ми можемо використовувати лише банківський мультиплікатор $1/rr$, оскільки не маємо даних про грошову базу і співвідношення готівка-депозити. Отримана сума є максимально можливим розширенням пропозиції грошей, якщо вони не виходять за межі банківської системи.

Задача 13. Витрати домогосподарств на споживання: $C = 100 + 2 : 9Y$.

Розрахуйте витрати домогосподарств на споживання і величину заощаджень, а також середню схильність до споживання і середню схильність до заощаджень, якщо дохід (Y) дорівнює 900 гр. од. Визначте граничну схильність до споживання і граничну схильність до заощаджень при зростанні наявного доходу з 900 до 1800 гр. од.

Вирішення:

Функція споживання: $C = 100 + 2/9Y$. При доході в 900 гр. од. витрати домогосподарства на споживання складатимуть:

$$C = 100 + 2/9 \times 900 = 300 \text{ (грн.)}$$

Так як $Y = C + S$, то

$$S = Y - C = 900 - 300 = 600 \text{ (гр. од.)}$$

Середня схильність до споживання:

$$APC = \frac{C}{Y} = \frac{300}{900} = 1/3.$$

Це означає, що 33,3% свого наявного доходу домогосподарство витрачає на споживання.

$$APC + APS = 1;$$

$$APS = 1 - APC = 1 - 1/3 = 2/3.$$

Це означає, що 66,7% свого наявного доходу домогосподарство заощаджує.

При зміні доходу до 1800 гр. од.:

$$C = 100 + 2/9 \times 1800 = 500 \text{ (гр. од.)}$$

Таким чином, при зростанні наявного доходу в 2 рази споживання збільшиться у 1,7 рази, гранична схильність до споживання складатиме 0,22 ($MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y}$); а гранична схильність до заощаджень:

$$MPS = \frac{\Delta S}{\Delta Y} = 1 - MPC;$$

$$MPS = 1 - 0,22 = 0,78.$$

Задача 14. За наведеними даними заповніть таблицю:

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	50					
100	80					
150	110					
200	140					

Складіть рівняння споживання і заощадження.

Вирішення:

$$Y = C + S, \text{ звідси } S = Y - C;$$

$$APC = C : Y;$$

$$APS = S : Y;$$

$$MPC = \Delta C : \Delta Y;$$

$$MPS = \Delta S : \Delta Y.$$

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20	-20	-	-	-	-
50	50	0	1	0	0,6	0,4
100	80	20	0,8	0,5	0,6	0,4
150	110	40	0,73	0,27	0,6	0,4
200	140	60	0,7	0,3	0,6	0,4

$$Mi = 1 : MPS = 1 : 0,4 = 2,5;$$

$$C = C_a + MPC \times D; C = 20 + 0,6D;$$

$$S = -C_a + MPS \times D; S = -20 + 0,4D.$$

Задача 15. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:
 $C = 0,8 \times D + 20$; $I = 10$. Визначити рівноважний ВВП (Y) за методом «витрати – випуск».

Вирішення:

$Y = C + I$ – умова рівноваги,

$$Y = (0,8 \times D + 20) + 10.$$

Якщо умовою рівноваги є вираження $Y = D$, то

$$Y = D = (0,8 \times D + 20) + 10.$$

Після перетворень одержуємо:

$$D - 0,8 \times D = 20 + 10;$$

$$Y = D = 150 \text{ – рівноважний обсяг виробництва.}$$

Задача 16. Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд:
 $C = 0,8 \times D + 20$; $I = 10$.

Визначити рівноважний ВВП методом «вилучень – ін'єкцій».

Вирішення:

Умовою рівноваги є вираження: $S = I$. З попередньої теми використовуємо перехід від рівняння C до рівняння S , тобто

$$S = -C_a + (1 - MPC) \times D, \text{ або } S = -C_a + MPS \times D.$$

Оскільки $MPC + MPS = 1$, то

$$MPS = 1 - MPC;$$

$$MPS = 1 - 0,8 = 0,2.$$

Тоді у нашому прикладі

$$S = 0,2 \times D - 20.$$

Якщо $S = I$, то

$$0,2D - 20 = 10;$$

$$D = Y = 150 \text{ – рівноважний обсяг виробництва.}$$

Задача 17. Визначити двома способами рівноважний ВВП, якщо рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 40 + 0,8D$; $I = 30$.

Вирішення:

Метод «витрати – випуск»: $D = C + I$ – умова рівноваги.

$$D = (40 + 0,8D) + 30;$$

$$0,2D = 70; D = \text{ВВП} = 350.$$

Метод «вилучення – ін'єкції»: $S = I$ – умова рівноваги. Рівняння заощадження має загальний вигляд:

$$S = -C + \text{MPS} \times D;$$

$$\text{MPC} + \text{MPS} = 1 \Rightarrow \text{MPS} = 1 - \text{MPC} = 1 - 0,8 = 0,2.$$

Рівняння заощадження відповідно до умов задачі:

$$S = -40 + 0,2D;$$

$$-40 + 0,2D = 30;$$

$$0,2D = 70;$$

$$D = Y = 350 \text{ – рівноважний ВВП.}$$

Задача 18. Відомо, що ВВП реальний (фактичний) – 200 гр. од., ВВП рівноважний – 300 гр. од., $\text{MPC} = 0,6$.

Визначити величину інвестицій, яка забезпечує досягнення рівноважного ВВП.

Вирішення:

$$M_i = \Delta \text{ВВП} : \Delta I \Rightarrow \Delta I = \Delta \text{ВВП} : M_i;$$

$$M_i = 1 : (1 - \text{MPC}) = 1 : (1 - 0,6) = 2,5;$$

$$\Delta I = (300 - 200) : 2,5 = 40.$$

Інвестиції повинні зрости на 40 гр. од., що забезпечить досягнення рівноважного ВВП.

Задача 19. Національну економіку описує система рівнянь: $Y = C + I + G$;
 $C = 150 + 0,8(Y - T)$; $I = 190$; $G = 250$, $T = 150$.

Визначити, чи є ВВП рівноважним. Якщо $Y = 2500$, то наскільки збільшаться інвестиції у запаси?

Вирішення:

1) $Y = 150 + 0,8(Y - 150) + 250 + 190$. Звідси: $Y = 2350$.

2) якщо $Y = 2500$, то інвестиції у запаси збільшаться на 150: $150 = 2500 - 2350$.

Задача 20. У 2006 р. ВВП країни склав 200 млрд. гр. од., а чисельність населення – 40 млн. чол. У 2007 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%.

Визначити темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Вирішення:

Темп зростання ВВП ($T_{зр}^{ВВП}$):

$$T_{зр}^{ВВП} = \frac{ВВП_{2007}}{ВВП_{2006}} \times 100 = \frac{210}{200} \times 100 = 105\%.$$

Темп приросту ВВП ($T_{пр}^{ВВП}$):

$$T_{пр}^{ВВП} = T_{зр} - 100 = 105 - 100 = 5\%,$$

$$\text{або } T_{пр}^{ВВП} = \frac{ВВП_{2007} - ВВП_{2006}}{ВВП_{2006}} \times 100 = \frac{210 - 200}{200} \times 100 = 5\%.$$

Темп зростання ВВП на душу населення ($T_{зр}^{ВВП/нас}$):

$$T_{зр}^{ВВП/нас} = \frac{ВВП_{2007} / Нас_{2007}}{ВВП_{2006} / Нас_{2006}} \times 100 = \frac{\frac{210000}{40 \times 1,02}}{\frac{200000}{40}} \times 100 \approx 102,9\%,$$

$$\text{або } T_{зр}^{ВВП/нас} = \frac{T_{зр}^{ВВП}}{T_{зр}^{нас}} \times 100 = \frac{105}{102} \times 100 \approx 102,9\%.$$

Темп приросту ВВП на душу населення ($T_{пр}^{ВВП/нас}$):

$$T_{пр}^{ВВП} = T_{зр}^{ВВП/нас} - 100 = 102,9 - 100 = 2,9\%.$$

Задача 21. Темпи приросту ВВП, капіталу і праці склали відповідно 7%, 12% і 3%, а частка капіталу в сумі витрат становить 40%. Обчислити залишок Солоу.

Вирішення:

Оскільки
$$\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{\Delta A}{A} + a \frac{\Delta K}{K} + (1-a) \frac{\Delta L}{L},$$

то
$$\frac{\Delta A}{A} = \frac{\Delta Y}{Y} - a \frac{\Delta K}{K} - (1-a) \frac{\Delta L}{L} = 7 - 0,4 \times 12 - (1 - 0,4) \times 2 = 7 - 4,8 - 1,2 = 1,0\% .$$

Задача 22. Величина ВВП країни складає 10 млрд. гр. од, кількість зайнятих – 2 млн. осіб, норма амортизації – 6%, вартість капіталу – 25 млрд. гр. од. Обчислити норму заощаджень s' , за якою забезпечується стійкий рівень капіталоозброєності.

Вирішення:

За моделлю Солоу, при стійкому рівні капіталоозброєності $\Delta k = 0$, тобто

$$\Delta k = s' \times y - d \times k = 0,$$

$$s' \times y = d \times k,$$

$$s' = \frac{d \times k}{y} = \frac{d \times \frac{K}{L}}{\frac{Y}{L}} = \frac{0,06 \times \frac{25000}{2}}{\frac{10000}{2}} = 0,15, \text{ тобто } 15\%.$$

Задача 23. При величині ВВП 100 млрд. гр. од. кількість зайнятих складає 10 млн. осіб, норма амортизації – 13%, норма заощаджень – 15%, приріст населення – 2%. Обчислити капіталоозброєність k за якою забезпечується критична величина інвестицій.

Вирішення:

При критичній величині інвестицій $\Delta k = 0$, тобто

$$\Delta k = s' \times y - (d + n) \times k = 0,$$

$$s' \times y = (d + n) \times k,$$

$$k = \frac{s' \times y}{d + n} = \frac{s' \times \frac{Y}{L}}{d + n} = \frac{0,15 \times \frac{100000}{10}}{0,13 + 0,02} = 10000 \text{ гр. од. на одну особу.}$$

Задача 24. Використовуючи модель Домара-Харрода, визначте темп приросту ВВП, якщо норма заощаджень складає 20%, а капіталомісткість продукту (відношення приросту капіталу до приросту продукту) дорівнюється 2,5.

Вирішення:

Оскільки $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{s'}{K_y}$, то $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{0,2}{2,5} = 0,08$, тобто приріст ВВП склав 8%.

Задача 25. В умовах економічної рівноваги та повної зайнятості державні закупівлі збільшилися на 20 млн. гр. од., а непрямі податки на бізнес – на 10 млн. гр. од.

Розрахуйте інфляційний розрив при умові, що гранична схильність до споживання дорівнює 0,8.

Вирішення:

Мультиплікатор державних витрат $m_g = \Delta Y / \Delta G = 1 / (1 - MPC)$, тобто дорівнює 5.

Мультиплікатор податків $m_t = -\Delta Y / \Delta T = -MPC / (1 - MPC)$, тобто дорівнює (-4).

З врахуванням мультиплікаторів отримуємо:

$$\Delta G \times m_g = 20 \times 5 = 100 \text{ млн. гр. од.};$$

$$\Delta T \times m_t = 10 \times (-4) = -40 \text{ млн. грн.}$$

Отже, інфляційний розрив буде дорівнювати $100 - 40 = 60$ млн. гр. од.

Задача 26. За наведеними даними скласти платіжний баланс умовної країни У, класифікуючи кожну з операцій як кредит або дебет.

Операція	Обсяг (млн. гр. од.)
Експорт нафти	6
Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2
Доходи від туризму іноземців в країну У	6
Грошові перекази іноземцям із країни У	2
Придбання акцій приватних корпорацій Франції	6
Придбання золота у іноземних громадян	1

Вирішення:

Кредит		Дебет	
Експорт нафти	6	Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2	Грошові перекази іноземцям	2
Доходи від туризму іноземців в країну У	6	Придбання акцій	6
		Придбання золота	1

Задача 27. У країні позитивне сальдо торговельного балансу за рік складає 25 тис. грошових одиниць. Відомо, що вартість імпорту на 20% менша від вартості експорту.

Визначити: обсяг експорту та імпорту країни.

Вирішення:

Експорт - імпорт = сальдо.

Припустимо, що x – сума експорту, тоді

$$x - 0,8x = 25;$$

$$x = 125 \text{ тис. гр. од.}$$

Таким чином, експорт країни дорівнює 125 тис. гр. од., а імпорт $0,8 \times 125 = 100$ тис. гр. од.

Задача 28. Розрахуйте і прокоментуйте величину реального валютного курсу гривні і євро (пряме котирування), якщо номінальний курс $e_n = 1 : 10$; зростання цін в Україні склало 22%, а в країнах ЄС – 5%.

Вирішення:

$$e_r = e_n \times \frac{I_p^1}{I_p^0}, \text{ де } e_n \text{ – номінальний курс, } I_p^1 \text{ – індекс цін в ЄС, а } I_p^0 \text{ – в Україні.}$$

$$e_r = e_n \times \frac{I_p^1}{I_p^0} = \frac{1}{10} \times \frac{1,05}{1,22} \approx 1 : 11,62, \text{ тобто реальний курс гривні нижче номінального}$$

за рахунок більш високої інфляції.

Задача 29. Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту (MPI), якщо при середній податковій ставці 30% маємо наступні дані за 2007 і 2008 рр.(млрд. гр. од.):

	2007	2008
ВВП (Y)	150	200
Імпорт (Im)	10	12

Вирішення:

$$MPI = \frac{\Delta Im}{\Delta Y \times (1-t)} = \frac{12-10}{(200-150) \times (1-0,3)} \approx 0,006.$$

Одиниця приросту ВВП з урахуванням оподаткування забезпечує приріст імпорتنих закупівель на 0,006.

Задача 30. Розрахуйте і прокоментуйте величину мультиплікатора витрат у відкритій економіці, якщо гранична схильність до заощадження (MPS) – 0,4, ставка оподаткування – 20%, приріст імпорту – 10 млрд. гр. од., приріст ВВП – 80 млрд. гр. од.

Вирішення:

$$m_e = \frac{1}{1 - (MPC - MPI) \cdot (1-t)};$$

$$MPC = 1 - MPS = 1 - 0,4 = 0,6;$$

$$MPI = \frac{\Delta Im}{\Delta Y \times (1-t)} = \frac{10}{80 \times (1-0,2)} \approx 0,16;$$

$$m_e = \frac{1}{1 - (MPC - MPI) \times (1-t)} = \frac{1}{1 - (0,6 - 0,16) \times (1-0,2)} \approx 1,54.$$

Зростання автономних витрат у відкритій економіці на 1 забезпечує приріст ВВП на 1,54.

2.4. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ

ЗМ 1. Теоретичні основи макроекономіки

1. Історія розвитку макроекономіки.
2. Економічні системи: сутність, основні види, особливості.
3. Графічний метод в макроекономіці.
4. Макроекономічне моделювання: історія і особливості.
5. Головні макроекономічні цілі: сутність і суперечності.

6. Історія створення і розвитку СНР.
7. Система показників на підставі ВВП і ВВП.
8. Динаміка ВВП України за роки незалежності.
9. Динаміка цін і аналіз ВВП.
10. Недоліки ВВП і особливості ЧЕД.
11. Історія створення і розвитку СНР.
12. Система показників на підставі ВВП і ВВП.
13. Динаміка ВВП України за роки незалежності.
14. Динаміка цін і аналіз ВВП.
15. Недоліки ВВП і особливості ЧЕД.
16. Основні форми зайнятості й безробіття.
17. Цінова нестабільність та її суперечності.
18. Основні показники цінової нестабільності.
19. Моделі макроекономічного кругообігу.
20. Графічна інтерпретація впливу цінових і нецінових чинників на сукупні попит і пропозицію.
21. Особливості кейнсіанського і класичного поглядів на сукупну пропозицію.
22. Особливості рівноваги на відрізках кривої сукупної пропозиції.
23. Мультиплікаційний ефект у грошовому секторі економіки.
24. Грошові агрегати та їх взаємозв'язок.
25. Ефект багатства і зміщення на ринку робочої сили.

ЗМ 2. Макроекономічна рівновага

1. Споживання та заощадження в ринковій економіці.
2. Співвідношення основних показників споживання, заощаджень та інвестицій.
3. Мультиплікатор видатків і особливості його розрахунку.
4. Сутність і основні форми інвестицій.
5. Взаємозв'язок мультиплікатора видатків і акселератора.
6. Методика побудови кейнсіанського хреста.
7. Метод «витрати – випуск» та його особливості.
8. Метод «вилучення – ін'єкцій» та його особливості.

9. Взаємозв'язок методів «витрати – випуск» і «вилучення – ін'єкцій».
10. Економічна таблиця Кене, схеми відтворення Маркса, модель «витрати – випуск» В. Леонтьєва як історичні етапи моделювання економічного зростання.
11. Основні неокейнсіанські моделі зростання.
12. Модель Солоу.
13. Макроекономічні моделі радикальної політекономії.
14. Інституціональні моделі зростання.
15. Економічні цикли та їх класифікація.

ЗМ 3. Держава в системі макроекономічного регулювання

1. Необхідність і сутність державного регулювання економіки.
2. Національні моделі державного регулювання.
3. Державне втручання в економіку і порівняльний аналіз класичного і кейнсіанського підходів.
4. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.
5. Соціально-економічний зміст кривої Лаффера.
6. Особливості й суперечності податкової системи України.
7. Ефективність грошової політики з точки зору альтернативних концепцій.
8. Сутність і суперечності грошово-кредитної політики держави.

ЗМ 4. Зовнішньоекономічна діяльність

1. Основні теорії зовнішньої торгівлі.
2. Основні форми й суб'єкти ЗЕД.
3. Показники зв'язку валютного курсу і платіжного балансу.
4. Особливості митного і немитного регулювання в Україні.
5. Теорія макроекономічної політики Я. Тінбергена.
6. Теорія економічної політики Р. Манделла.
7. Закон ефективності урядового впливу на економіку А. Вагнера. Причини, що зумовлюють дію закону.
8. Ефективності урядової політики на основі теорії В. Парето.
9. Національна економіка і решта світу.

3. Завдання контрольних робіт за варіантами для студентів заочної форми навчання і методичні рекомендації до їх виконання

Макроекономіка належить до тих дисциплін, які покликані забезпечити фундаментальну економічну підготовку бакалаврів з економіки та менеджменту.

Мета вивчення: формування системи знань з теоретичної макроекономіки, що відображають сукупні результати економічної діяльності країни й теоретичний інструментарій ринкового і державного регулювання національної економіки

Завдання даної дисципліни – вивчення ключових положень базових макроекономічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування національної економіки та оцінювати ефективність економічної політики держави..

На заочній формі навчання крім аудиторних занять велике місце у вивченні макроекономіки займає самостійна робота студентів. Однією з форм її є виконання письмової контрольної роботи, що водночас є важливим етапом у підготовці до складання іспиту з мікроекономіки.

Дані методичні рекомендації включають тематику контрольних робіт за варіантами й плани до них, задачі й тести.

Тематика контрольних робіт з макроекономіки розроблена відповідно до державних стандартів підготовки з макроекономіки.

Метою цих методичних рекомендацій є допомога студентам у вивченні теоретичних аспектів теми, виконанні практичних і тестових завдань.

Під час установчої сесії кожен студент отримує завдання (варіант контрольної роботи) з макроекономіки, яке він повинен виконати самостійно протягом семестру.

Виконання письмової контрольної роботи з макроекономіки передбачає, по-перше, вивчення рекомендованої літератури, по-друге, безпосереднє виконання (написання) контрольної роботи, по-третє, захист контрольної роботи.

Оформлення контрольної роботи повинно відповідати таким вимогам. Письмову контрольну роботу починають з титульного аркуша (зразок його оформлення

див. Додаток 1). На наступній сторінці роботи розміщують план (Додаток 2) контрольної роботи (план подано в кожному з варіантів завдання відповідно до теми контрольної роботи). Далі йде теоретичне висвітлення проблем теми контрольної роботи відповідно до плану. Кожний з пунктів плану необхідно виділяти за текстом роботи. Обсяг теоретичної частини контрольної роботи – 20-25 сторінок шкільного зошита, або 18-20 сторінок комп'ютерного набору (формату А4, шрифт – Times New Roman, розмір шрифту – 14, береги з усіх сторін – 2 см, міжрядковий інтервал – 1,5).

Далі виконують практичну частину роботи, що передбачає вирішення задач і виконання тестових завдань з відповідними (логічними, аналітичними, графічними) поясненнями. Кожен з варіантів контрольних робіт має свою задачу і тест.

Після теоретичної і практичної частини необхідно подати список використаної літератури, оформлення якого повинно відповідати вимогам (див. Додатки 3, 4).

У кінці роботи студент ставить число, місяць, рік, коли він здає роботу на кафедру «економічної теорії» і свій підпис.

Під час сесії студент захищає свою контрольну роботу. Захист контрольної роботи передбачає:

- наявність виконаної письмової роботи, що відповідає вище означеним вимогам;
- вміння студента відповідати на контрольні запитання, які визначені в завданні до кожного з варіантів контрольної роботи;
- вміння використовувати набуті теоретичні знання, розв'язуючи задачі й відповідаючи на тестові завдання.

Успішний захист контрольної роботи є складовою частиною екзамену з макроекономіки.

Варіант 1. Макроекономіка як економічна наука

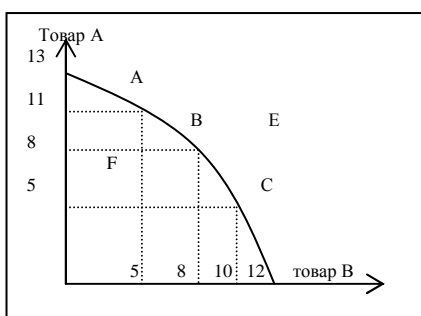
Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Предмет і функції макроекономіки.
2. Методологічні основи й принципи макроекономіки.
3. Становлення і розвиток макроекономіки.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Крива виробничих можливостей (КВМ) характеризує максимально можливі обсяги виробництва товарів А і В при повному використанні економічних ресурсів. Якими будуть витрати втрачених можливостей при виробництві 11 одиниць товару А і 5 одиниць товару В?

Що можна сказати про КВМ та про виробництво, що відповідає точкам Е, F?

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А

Б

В

Г

якщо правильно

якщо правильно

якщо правильно

якщо правильні

тільки 2, 3,

тільки 1,

тільки 3, 4,

усі варіанти.

Макроекономічні моделі будуються для:

- 1) точного відображення процесів, що відбуваються у національній економіці;
- 2) виявлення принципових економічних зв'язків;
- 3) економічного прогнозування;
- 4) аналізу діяльності окремих економічних суб'єктів.

Завдання 3

Макроекономіка досліджує економічні процеси на рівні:

А. Національної економіки.

Б. Підприємства.

В. Галузі виробництва.

Г. Світового виробництва певного продукту.

Д. Усі відповіді неправильні.

Завдання 4

Об'єкти макроекономічного аналізу характеризують:

А. Агреговані величини.

Б. Ймовірні величини.

В. Порівняльні величини.

Г. Відносні величини.

Завдання 5

Позитивна функція макроекономіки спрямована на вивчення:

А. Фактичного стану виробництва.

Б. Шляхів подолання спаду виробництва.

В. Факторів економічного зростання.

Г. Методів державного регулювання економіки.

Завдання 6

Основною проблемою макроекономіки є забезпечення суспільства знаннями, потрібними для:

А. Забезпечення матеріальних потреб людей.

Б. Збільшення обсягів виробництва.

В. Збільшення економічних ресурсів.

Г. Підвищення ефективності економіки.

Варіант 2. Макроекономічна модель кругообороту ресурсів, продуктів, доходів

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Економічний кругооборот у закритій приватній економіці: проста й ускладнена моделі.
2. Роль посередників у макроекономічному кругообороті.
3. Модель кругообороту закритої економіки з участю держави.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Заповнити таблицю, визначивши відповідні показники. Записати функції споживання та заощадження.

D	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Завдання 2

Поясніть зв'язок між чистим експортом і приливом та відливом капіталу. Що із переліченого не містить поняття «витікання»:

- А. Інвестиції.
- Б. Заощадження.
- В. Податки.
- Г. Імпорт.
- Д. Усі відповіді правильні.

Варіант 3. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Система національних рахунків (СНР) як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва. Етапи розвитку СНР.
2. Основні макроекономічні показники, їх взаємообумовленість.
3. Динаміка основних МЕР в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити величини валового національного доходу (ВНД) і валового національного розташовуваного доходу (ВНРД), якщо:

1) факторні доходи резидентів за рубежом	– 400 од.
2) факторні доходи нерезидентів у даній країні	– 500 од.
3) трансферти нерезидентів резидентам	– 100 од.
4) трансферти резидентів нерезидентам	– 200 од.
5) ВВП країни	– 1000 од.

Завдання 2

При обчисленні ВВП подвійний рахунок виникає тоді, коли підсумовують:

- А. Додану вартість, створену на всіх стадіях виробництва товарів і послуг.
- Б. Вартість кінцевих і проміжних товарів і послуг.
- В. Вартість лише кінцевих товарів і послуг.
- Г. Вартість приросту запасів у даному році.
- Д. Державні закупівлі товарів і послуг.

Варіант 4. Макроекономічні показники, методика їх обчислення

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Методи обчислення ВВП. Номінальний і реальний ВВП.
2. Методика обчислення похідних макроекономічних показників.
3. Динаміка основних МЕР в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначите ВВП, ЧВП, НД, ОД і ОДПСП, якщо:

Імпорт	– 50 од.
Споживчі видатки	– 250 од.
Державні видатки	– 100 од.

Експорт	– 40 од.
Амортизація	– 10 од.
Чисті приватні внутрішні інвестиції	– 60 од.
Непрямі податки	– 30 од.
Індивідуальні податки	– 20 од.
Валовий прибуток	– 200 од.
Податки на прибуток	– 60 од.
Чиста (нерозподілений прибуток)	– 120 од.
Трансферти	– 50 од.

Завдання 2

Якщо ВНП України перевищує ВВП, то:

- А. Реальний ВВП перевищує номінальний ВВП.
- Б. Фактичний ВВП перевищує природний ВВП.
- В. Виробництво проміжних товарів і послуг перевищує виробництво кінцевих товарів і послуг.
- Г. Українські фактори виробництва створюють за кордоном більше доходу, ніж іноземні фактори виробництва в Україні.
- Д. Іноземні фактори виробництва створюють в Україні більше доходу, ніж українські фактори виробництва за кордоном.

Варіант 5. Сутність і основні риси макроекономічної нестабільності

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Макроекономічна нестабільність: зміст та форми вияву.
2. Циклічні коливання, їх різновиди. Нециклічні коливання економіки.
3. Адаптація економічної системи до циклічних коливань. Державне антициклічне регулювання.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Дефлятор 2006 року (I1) – 1,1. Дефлятор 2007 року (I2) – 1,21.

Визначити середньорічний темп інфляції й кількість років, необхідне для подвоєння цін.

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 2, 3,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 4,	якщо правильні тільки 5.

Який з економічних параметрів не є проциклічним:

- 1) завантаження виробничих потужностей;
- 2) пропозиція грошей;
- 3) прибуток ділових підприємств;
- 4) рівень безробіття;
- 5) усі параметри є проциклічними.

Варіант 6. Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття, інфляція

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Теорії циклічного розвитку та їх класифікація.
2. Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності.
3. Інфляція як фактор макроекономічної нестабільності.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Населення країни	– 10 млн. чол.
Непрацевдатні й вибулі зі складу робочої сили	– 2 млн. чол.
Фрикційно безробітні	– 0,4 млн. чол.

Структурно безробітні – 0,2 млн. чол.

Циклічно безробітні – 0,2 млн. чол.

Визначити рівні безробіття, зайнятості, природний рівень безробіття і рівень повної зайнятості.

Завдання 2

Закон Оукена виражає кількісну залежність між:

- А. Зміною обсягу національного виробництва та зміною безробіття.
- Б. Рівнем безробіття і темпами інфляції.
- В. Зміною обсягу національного виробництва й процентною ставкою.
- Г. Фактичним і природним обсягами національного виробництва.

Варіант 7. Безробіття, його основні види й соціально-економічні наслідки

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Безробіття: сутність, причини й види.
2. Соціально-економічні наслідки безробіття. Закон Оукена.
3. Динаміка безробіття в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Номінальний ВВП – 2 млрд. гр. од. Ціни знизилися за рік на 10%.

Визначити дефлятор і реальний ВВП.

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А

Б

В

Г

якщо правильно тільки 2, 3, якщо правильно тільки 1, 2, якщо правильно тільки 3, якщо правильні усе, крім 4.

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести:

- 1) надлишкову зайнятість, що склалася ще в умовах адміністративно-командної системи;

- 2) зайнятих, які вимушено працювали неповний робочий час;
- 3) працівників, які перебували у примусових відпустках без збереження або часткового збереження заробітної плати;
- 4) незадоволених умовами праці, які шукають кращої роботи.

Варіант 8. Національний ринок праці та його взаємодія з товарним та грошовим ринком

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість і безробіття як макроекономічні явища ринкової економіки.
2. Ринок праці та його рівновага.
3. Умови рівноваги трьох ринків. Модель Хікса-Хансена.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Номінальний ВВП	– 2 млрд. гр. од.
Зростання цін за рік	– 25%.
Фактичний рівень безробіття	– 10%.
Природний рівень безробіття	– 6%.

Визначите дефлятор, реальний ВВП, відносне відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП.

Завдання 2

Національна економіка перебуває в рівновазі тоді, коли:

- А. Споживчі видатки мінус заощадження дорівнюють інвестиціям.
- Б. Заплановані споживчі видатки плюс інвестиції дорівнюють усім витіканням.
- В. Державний бюджет збалансований.
- Г. Сума інвестиційних видатків, державних закупівель товарів і послуг та чистого експорту дорівнює сумі заощаджень, чистих податків та імпорту.

Варіант 9. Макроекономічний аналіз: сукупний попит
і сукупна пропозиція

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, крива.
2. Сукупна пропозиція: зміст, особливості кривої і фактори.
3. Макроекономічна рівновага у моделі «Сукупний попит – сукупна пропозиція».
Ефект «храповика».

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Побудуйте модель AD – AS і визначте графічним методом рівноважний обсяг реального ВВП і рівень цін, якщо динаміка сукупного попиту та сукупної пропозиції за визначений період характеризується даними таблиці

Таблиця 1

Y	500	1000	1500	2000	2500	3000
P	1,4	1,0	0,7	0,5	0,3	0,28

Таблиця 2

Y	500	1000	1500	2000	2500	3000
P	0,45	0,76	1,11	1,52	1,98	2,5

Завдання 2

Крива сукупного попиту відбиває відношення між:

- А. Рівнем цін і виробленим ВВП у реальному вираженні.
- Б. Рівнем цін та сукупними видатками на купівлю товарів і послуг.
- В. Рівнем цін, який визначають покупці, і рівнем цін, що задовольняє продавців.
- Г. Обсягами виробленого й спожитого ВВП.
- Д. Усі відповіді неправильні.

Варіант 10. Грошовий ринок і грошовий мультиплікатор

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Пропозиція грошей і попит на гроші.
2. Механізм грошового ринку, його рівновага.
3. Грошовий мультиплікатор.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити величини грошових агрегатів M_0 , M_1 , M_2 , M_3 , L , якщо в обігу знаходяться наступні складові (млн. гр. од.):

1) кошти клієнтів за трастовими операціями	– 350;
2) готівка	– 200;
3) короткострокові державні цінні папери	– 150;
4) поточні рахунки	– 200;
5) строкові рахунки	– 100.

Завдання 2

Якщо гроші для угод роблять у середньому 5 обертів на рік, то кількість грошей, необхідна для обслуговування обміну, на який пред'явлено попит:

- А. У 5разів більша за номінальний обсяг ВВП.
- Б. Становить 20% номінального ВВП.
- В. Дорівнює відношенню 5/номінальний ВВП.
- Г. Дорівнює відношенню 20%/номінальний ВВП.
- Д. Дорівнює відношенню 20%/5.

Варіант 11. Інфляція та її види. Антиінфляційна політика

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Інфляція: сутність, причини й основні види.
2. Соціально-економічні наслідки інфляції.
3. Антиінфляційна політика держави, її особливості в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Дефлятор 2005 року (I1) – 1,12. Дефлятор 2006 року (I2) – 1,2.

Визначите середньорічний темп інфляції і кількість років, необхідне для подвоєння цін.

Завдання 2

Якщо рівень інфляції становить 10%, то скільки років знадобиться для її здвоєння?

- А. 7.
- Б. 10.
- В. 8.
- Г. 8,75.
- Д. 6,8.

Варіант 12. Споживання, заощадження та інвестиції

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Споживання та заощадження як функції доходу.
2. Інвестиції, їх сутність, види і роль в економіці.
3. Споживання, заощадження, інвестиції та умови рівноважного рівня виробництва.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

За наведеними даним заповніть таблицю. Запишіть рівняння споживання та заощадження.

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS
0	20					
50	60					
100	100					
150	140					
200	180					

Завдання 2

Згідно з парадоксом заощадження спроба заощаджувати якомога більше може:

- А. Перемістити функцію споживання вгору.
- Б. Перемістити функцію заощадження вниз.
- В. Спричинити зменшення сукупних видатків і реального ВВП.
- Г. Збільшити фактичні заощадження та інвестиційні видатки.

Варіант 13. Споживання домогосподарств

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Доходи домогосподарств.
2. Теорії споживання.
3. Кейнсіанська функція споживання. Функція споживання з урахуванням часу.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Витрати домогосподарств на споживання: $C = 100 + 2/9Y$.

Розрахуйте витрати домогосподарств на споживання і величину заощаджень, а також середню схильність до споживання і середню схильність до заощаджень, якщо дохід (Y) дорівнює 900 гр. од. Визначте граничну схильність до споживання і граничну схильність до заощаджень при зростанні наявного доходу з 900 до 1800 гр. од.

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 1, 5,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильні усе, крім 4.

Якщо заощадження більші, ніж заплановані інвестиції, то:

- 1) фактичні заощадження зростають;
- 2) обсяг національного виробництва збільшується;

- 3) фактичні заощадження зрівнюються зі змінами інвестицій у запаси;
- 4) інвестиції у запаси зростають;
- 5) інвестиції у запаси зменшуються.

Варіант 14. Приватні інвестиції

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Роль інвестицій в економіці.
2. Інвестиційні функції. Проста інвестиційна функція.
3. Заощадження та інвестиції.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

За наведеними даним заповніть таблицю:

Y	C	S	APC	APS	MPC	MPS	Mi
0		-20					
40		0					
80		20					
120		40					
160		60					

Складіть рівняння споживання і заощадження.

Завдання 2

Якщо гранична схильність до споживання становить 0,75, то гранична схильність до заощадження складає:

- А. 1,25.
- Б. 1.
- В. 0,25.
- Г. 0,3.

Варіант 15. Модель мультиплікатора-акселератора

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Автономні інвестиції. Кейнсіанська і неокласична функції автономних інвестицій.
2. Мультиплікатор інвестицій.
3. Індуційовані інвестиції. Модель акселератора.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Функція споживання має вигляд: $C = 200 + 0,6Y$, а $I = 500$.

Визначити:

- 1) початковий рівень ВВП;
- 2) рівноважний ВВП, якщо інвестиції збільшуються на 100;
- 3) мультиплікатор інвестицій.

Завдання 2

Крива сукупного попиту на інвестиції зміщується вправо внаслідок:

- А. Зниження відсоткової ставки комерційних банків.
- Б. Зростання відсоткової ставки комерційних банків.
- В. Зростання податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.
- Г. Зниження податку на прибуток від реалізації інвестиційного проекту.

Варіант 16. Сукупні витрати й валовий внутрішній продукт

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сукупні витрати й рівноважний ВВП.
2. Мультиплікатор витрат.
3. Сукупні витрати й потенційний ВВП.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Припустимо, рівняння споживання та інвестицій мають вигляд: $C = 0,8D + 20$;
 $I = 10$.

Визначите рівноважний ВВП (Y) за методами «витрати – випуск» і «включень – ін'єкцій».

Завдання 2

«Кейнсіанський хрест» – це перетин:

- А. Лінії запланованих видатків й бісектриси.
- Б. Функції заощаджень і кривої інвестицій.
- В. Лінії запланованих видатків і кривої інвестицій.
- Г. Кривої інвестицій і бісектриси.
- Д. Усі твердження неправильні.

Варіант 17. Економічна динаміка

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Основні засади теорії економічного зростання.
2. Кейнсіанські моделі економічного зростання. Модель Домара-Харрода.
3. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

У 2006 р. ВВП країни склав 200 млрд. дол., а чисельність населення – 40 млн. чол. У 2007 р. величина ВВП становила 210 млрд. гр. од. при збільшенні населення на 2%. Визначте темпи зростання і приросту ВВП, а також ВВП на душу населення.

Завдання 2

Неокейнсіанські моделі економічного зростання ґрунтуються на чинниках:

- А. Сукупної пропозиції.
- Б. Сукупного попиту.
- В. Фіскальної політики.
- Г. Грошово-кредитної політики.

Варіант 18. Держава в системі макроекономічного регулювання

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Роль держави в економічному кругообороті.
2. Вплив держави на економічну рівновагу.
3. Стабілізаційна політика й полеміка навколо неї.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Розгляньте дані таблиці й розрахуйте на основі цих даних середні й граничні податкові ставки. Яким є податок: прогресивним, пропорційним чи регресивним?

Прибуток	Податок	Середня податкова ставка	Гранична податкова ставка
0	0	0	0
50	5		
100	15		
150	30		
200	50		
250	75		

Завдання 2

Стабілізаційна політика – це:

- А. Сукупність правил поведінки економічних суб'єктів.
- Б. Здатність ухвалювати ефективні господарські рішення.
- В. Конкуренція різних економічних ідей.
- Г. Здатність керувати економічним процесом.
- Д. Заходи уряду, спрямовані на вирішення макроекономічних проб.

Варіант 19. Кейнсіанська теорія регулювання економіки

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Об'єктивна необхідність державного втручання в економіку.
2. Теорії державного регулювання.
3. Концептуальні основи кейнсіанської теорії державного регулювання ринкової економіки.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

В умовах економічної рівноваги та повної зайнятості державні закупівлі збільшилися на 30 млн. гр. од., а непрямі податки на бізнес – на 15 млн. гр. од.

Розрахуйте інфляційний розрив при умові, що гранична схильність до споживання дорівнює 0,6.

Завдання 2

Кейнсіанській теорії державного регулювання економіки відповідає таке положення:

- А. Зарплата є абсолютно гнучкою.
- Б. Зарплата є негнучкою в довгостроковому періоді.
- В. Зарплата є негнучкою в короткостроковому періоді.
- Г. Ціни на товари гнучкі в короткостроковому періоді.

Варіант 20. Фіскальна політика, її механізм

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зміст і завдання фіскальної політики.
2. Види фіскальної політики: дискреційна й недискреційна (автоматична).
3. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

ВВП фактичний – 600 млрд. гр. од., ВВП рівноважний – 800 млрд. гр. од.,
MPC = 0,6.

Визначити:

- 1) простий мультиплікатор державних видатків й зміни державних видатків, що забезпечують досягнення рівноважного ВВП;
- 2) простий мультиплікатор податків й зміни податкових надходжень, що забезпечують досягнення рівноважного ВВП.

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А

Б

В

Г

якщо правильно тільки 1, якщо правильно тільки 1, 2, якщо правильно тільки 3, якщо правильні усі варіанти.

Фіскальна політика буде дискреційною, якщо зміняться такі параметри:

- 1) знизяться ставки оподаткування;
- 2) підвищаться ставки оподаткування;
- 3) збільшаться податкові надходження за незмінної прогресивної шкали оподаткування.

Варіант 21. Бюджетний дефіцит і державний борг

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура й види.
2. Державний борг і його вплив на національну економіку.
3. Аналіз державного бюджету України поточного року.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити фактичне, потенційне й циклічне сальдо державного бюджету, якщо $Y = 1000$, $Y_p = 1100$, $G = 310$ млн. гр. од., $t = 0,3$.

Завдання 2

Дефіцит державного бюджету утворюється, якщо:

- А. Обсяг податкових надходжень зменшується.
- Б. Витрати держави зменшуються.
- В. Сума активів держави перевищує обсяги її зобов'язань.
- Г. Сума витрат держави перевищує обсяг податкових надходжень.

Варіант 22. Грошово-кредитна політика держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти, суб'єкти.
2. Зміст і теоретичні концепції монетарної політики.
3. Передатний механізм грошово-кредитної політики.
4. Грошово-кредитна політика в Україні: проблеми і перспективи.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Як зміниться пропозиція грошей, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становитиме 245 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 12%?

Завдання 2

Якщо номінальний ВВП становить 4000 млрд. грошових одиниць, а обсяг попиту на гроші для угод становить 800 млрд. грошових одиниць, то:

- А. Попит на гроші з боку активів становить 3200 млрд. гр. од.
- Б. Загальний попит на гроші становить 4800 млрд. гр. од.
- В. У середньому, кожна грошова одиниця обертається 5 разів на рік.
- Г. Попит на гроші з боку активів становить 4800 млрд. гр. од.

Варіант 23. Взаємозв'язок інфляції та безробіття

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса (короткострокова й довгострокова).
2. Антиінфляційна політики держави й політика зайнятості.
3. Проблеми зайнятості та інфляції в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

За даними таблиці побудуйте криву Філіпса в короткостроковому періоді.

Рівень безробіття, %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Темп інфляції, %	52	40	28	20	13	10	6	7	1	-2	-3	-4

Проаналізуйте графік і дайте відповіді на такі запитання:

1. Які процеси в економіці країни графічно відображаються переміщенням по кривій Філіпса?
2. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований зліва від вертикальної лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
3. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований праворуч від лінії, яка виходить із точки природного безробіття?
4. Що показує відрізок кривої Філіпса, розташований нижче осі абсцис?
5. Яке зрушення кривої Філіпса відповідає цілям державного регулювання економіки?

Завдання 2

Виберіть літеру, що відповідає правильному варіанту відповіді

А	Б	В	Г
якщо правильно тільки 2, 3,	якщо правильно тільки 1, 2,	якщо правильно тільки 3,	якщо правильні усе, крім 4.

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести:

- 1) надлишкову зайнятість, що склалася ще в умовах адміністративно-командної системи;
- 2) зайнятих, які вимушено працювали неповний робочий час;
- 3) працівників, що перебували у примусових відпустках без збереження або часткового збереження заробітної плати;
- 4) незадоволених умовами праці, що шукають кращої роботи.

Варіант 24. Зайнятість і соціальний захист населення

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість: сутність й основні форми.
2. Державна політика зайнятості, її механізм.
3. Проблеми соціального захисту населення в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Номинальний ВВП	– 5 млрд. гр. од.
Зростання цін за рік	– 15%.
Фактичний рівень безробіття	– 9%.
Природний рівень безробіття	– 5%.

Визначити дефлятор, реальний ВВП, відносне відставання реального ВВП від потенційного, величину потенційного ВВП.

Завдання 2

До прихованого безробіття у вітчизняній економіці можна віднести:

- А. Надлишкову зайнятість, що склалася ще в умовах адміністративно-командної системи.
- Б. Зайнятих, які вимушено працювали неповний робочий час.
- В. Працівників, які перебували у примусових відпустках без збереження або часткового збереження заробітної плати.

Г. Правильні відповіді – Б, В.

Д. Правильні відповіді – А, Б, В.

Варіант 25. Ринок праці, механізм його функціонування.

Державне регулювання зайнятості

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Зайнятість і безробіття.
2. Ринок праці: попит та пропозиція.
3. Механізм функціонування ринку праці, його рівновага.
4. Державне регулювання зайнятості населення, його проблеми в Україні

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Населення країни	– 10 млн. чол.
Непрацевдатні й ті, що вибули із складу робочої сили	– 2 млн. чол.
Фрикційно безробітні	– 0,4 млн. чол.
Структурно безробітні	– 0,2 млн. чол.
Циклічно безробітні	– 0,2 млн. чол.

Визначити рівні безробіття і зайнятості, природний рівень безробіття, рівень повної зайнятості.

Завдання 2

Повна зайнятість забезпечується в умовах:

- А. Раціонального розподілу робочої сили.
- Б. Використання робочої сили за професією.
- В. Відсутність безробіття.
- Г. Відсутність циклічного безробіття.

Варіант 26. Соціальна політика держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Сутність і завдання соціальної політики.
2. Інструменти й методи соціальної політики держави.
3. Проблеми соціального захисту населення в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити рівень реальних доходів населення, якщо протягом поточного року номінальні доходи зросли на 12%, а рівень інфляції становив а) 8%; б) 15%.

Завдання 2

Крива Лоренца відображає:

- А. Ступінь рівності в розподілі доходів у суспільстві.
- Б. Ступінь диференціації доходів працівників різних галузей.
- В. Залежність між розміром доходу і рівнем споживання.
- Г. Залежність між кількістю членів домогосподарства і обсягом їхніх доходів.
- Д. Усі відповіді неправильні.

Варіант 27. Зовнішньоекономічної діяльності держави

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Національна економіка з урахуванням економік інших країн.
2. Платіжний баланс, його структура.
3. Валютний курс.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

За наведеними даними скласти платіжний баланс умовної країни У, класифікуючи кожен з операцій як кредит або дебет.

Операція	Обсяг, млн. гр. од.
Експорт нафти	6
Імпорт зерна	5
Експорт зброї	2
Доходи від туризму іноземців в країну У	6
Грошові перекази іноземцям із країни У	2
Придбання акцій приватних корпорацій Франції	6
Придбання золота у іноземних громадян	1

Завдання 2

Якщо ВВП держави зростає, то за системи плаваючих валютних курсів:

- А. Імпорт буде зменшуватися, а курс національної валюти зростати.
- Б. Імпорт буде збільшуватися, а курс національної валюти зменшуватися.
- В. Імпорт і курс національної валюти зростатимуть.
- Г. Імпорт і курс національної валюти знижуватимуться?

Варіант 28. Роль антимонопольного законодавства у регулюванні економікою

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Монополії, їх місце та роль в сучасній економіці.
2. Антимонопольне регулювання: сутність, завдання.
3. Антимонопольне регулювання в Україні.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити простий мультиплікатор податків і величину зміни в податкових надходженнях, які забезпечують досягнення рівноважного ВВП, якщо: ВВП фактичний 50 млрд. гр. од., ВВП рівноважний 40 млрд. гр. од., гранична схильність до заощадження 0,35.

Завдання 2

Об'єктами державного регулювання є:

- А. Екологія.
- Б. Умови конкуренції.
- В. Державні службовці.
- Г. Соціальне забезпечення.
- Д. Дрібні й великі підприємства.

Варіант 29. Зовнішньоекономічна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП.
3. Модель Манделла-Флемінга як теорія сукупного попиту у відкритій економіці.

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначте і прокоментуйте величину граничної схильності до імпорту, якщо при середній податковій ставці 15% маємо наступні дані за 2007 і 2008 рр. (млрд. гр. од.).

	2007	2008
ВВП (Y)	300	380
Імпорт (Im)	20	26

Завдання 2

Рахунок поточних операцій платіжного балансу включає:

- А. Чистий дохід від інвестицій.
- Б. Чисті капітальні трансферти.
- В. Чистий імпорт капіталу.
- Г. Чисті поточні трансферти?

Варіант 30. Монетарна політика

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Цілі та інструменти монетарної політики.
2. Передатний механізм монетарної політики.
3. Монетарна політика в моделі «AD – AS».

Практична частина контрольної роботи

Завдання 1

Визначити приріст грошової пропозиції, якщо вихідний приріст депозитів за рахунок грошової емісії становив 200 тис. гр. од., а норматив обов'язкових резервів 10%, або 0,1.

Завдання 2

Якщо центральний банк підвищує облікову ставку, то грошова база:

- А. Зменшиться, і пропозиція грошей також зменшиться.
- Б. Зменшиться, а пропозиція грошей збільшиться.
- В. Збільшиться, і пропозиція грошей також збільшиться.
- Г. Збільшиться, а пропозиція грошей зменшиться.
- Д. Усі твердження неправильні.

4. Додатки

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Кафедра економічної теорії

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з макроекономіки
на тему «Монетарна політика»

Виконав студент (ка)
2 курсу заочного ф-ту
групи ЕПМГ-2
Іванова Ірина Михайлівна

Перевірив викладач:

Харків 20__ /20__ навчальний рік

Теоретична частина контрольної роботи

План

1. Цілі та інструменти монетарної політики.
2. Передатний механізм монетарної політики.
3. Монетарна політика в моделі «AD – AS».

Зразок оформлення списку використаної літератури за абеткою

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України. – К.: Право, 2005. – 46 с.
2. Про Державний бюджет України на 2007 рік: Закон України від 19.12.2006 // Урядовий кур'єр. – 2006. – 23 грудня. – С. 5-14.
3. Базилевич В., Базилевич К., Баластрик Л. Макроекономіка. – К.: Знання, 2004. – 828 с.
4. Петров В. Проблемы развития рынка труда // Вопросы экономики. – 2006. – № 4. – С. 35-41.
5. <http://www.rada.gov.ua>.
6. <http://www.kmu.gov.ua>.
7. <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Рекомендована література

1. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика. – М.: Дело и Сервис, 2000. – 416 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с.
3. Бункина В.Д., Баластрик Л.О. Макроэкономика: Учебник. – М.: ДИС, 2000. – 512 с.
4. Гальперин В.М. и др. Макроэкономика. – СПб.: Экон. шк., 1994. – 398 с.
5. Долан Э. Дж., Линдсей Д. Макроэкономика: Пер. с англ. – СПб.: Литера плюс, 1997. – 405 с.
6. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика. М.: МГУ, 1996. – 809 с.
7. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег. – М.: Гелнос, 1999. – 352 с.
8. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. – М.: ИНФРА, 2006.
9. Макаренко И.П. Макроэкономика. Модели и цифры (на примере Украины). – К., 2002. – 142 с.
10. Манків Г.Н. Макроекономіка. – К.: Основи, 2000. – 354.
11. Моторин Р.М., Моторина Г. М. Система національних рахунків. – К.: КНЕУ, 2001. – 336 с.
12. Нуреев Р.М. Курс макроэкономики: Учебник для вузов. – М.: Норма, 2006. – 541 с.
13. Осика С., П'ятницькій В. Світова організація торгівлі. – К.: К.І.С., 2001. – 488 с.
14. Панчишин С. Макроекономіка. – К.: Либідь, 2001. – 614 с.
15. Перехідна економіка: Підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Ліанова та ін. / За ред. В.М. Гейця. – К.: Вища шк., 2003. – 591 с.
16. Пол А. Самуэльсон, Вильям Д. Нордхаус. Экономика: Пер. с англ. – М.: ЛБЗ, 2000. – 574 с.

17. Радіонова І.Ф. Макроекономіка та економічна політика: Підручник. – К.: Таксон, 2004. – 346 с.
18. Сакс Дж., Лоррен Ф. Макроекономіка. Глобальний похід. М.: Дело, 1996. – 847 с.
19. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник. – 2-ге вид. – К.: КНЕУ, 2007. – 448 с.
20. Савченко А.Г., Пухтаєвич Г.О., Тітьонко О.М. Макроекономіка: Підручник. К.: Либідь, 1999. – 245 с.
21. Савченко А.Г. Макроекономічна політика. – К.: КНЕУ, 2001. – 166 с.
22. Семьюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Макроекономіка: Пер. з англ. – К.: Основи, 1995. – 574 с.
23. Селищев А.С. Макроекономіка. – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.
24. Стельмах В.С. та ін. Грошово-кредитна політика в Україні. – К.: Знання, 2003. – 421 с.
25. Тарасович Л.С. Макроекономіка. – М.: Юрайт – Издат, 2003. – 650 с.
26. Тітьонко О.М. Система національного рахівництва. – К.: КНЕУ, 2002. – 188 с.
27. Шевчук В. Платіжний баланс і макроекономічна рівновага в трансформаційних економіках: досвід України. – Львів: Каменяр, 2001. – 495 с.
28. Практикум з курсу макроекономіки (основні поняття, формули, тести, завдання, проблеми, література) для самостійної роботи студентів / Укл. Решетило В.П. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 62 с.
29. Тестовий контроль знань, умінь і навичок з модуля «Макроекономіка». (тестові завдання за змістовими модулями, підсумковий тест) / Укл. Решетило В.П., Островський І.А., Тимофієва С.Б. – Х.: ХНАМГ, 2007 – 51 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання контрольних робіт з дисципліни «Макроекономіка» (для студентів 2 курсу денної і заочної форм навчання напрямів підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства» і 6.030509 «Облік і аудит»).

Укладачі: Ігор Анатолійович Островський,
Світлана Борисівна Тимофієва

Редактор: М.З. Аляб'єв

Комп'ютерна верстка: Г.О. Павлова

План 2009, поз. 407 М

Підп. до друку 02.04.09 р.	Формат 60×84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі.	Умовно-друк. арк. 5,3	Обл.-вид. арк. 5,8
Тираж 150 прим.	Замовл. №	

61002, м. Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ,
61002, м. Харків, вул. Революції, 12